

Annales Ceccanenses

Edizione: *MGH, Scriptores, XIX, Hannoverae 1866, pp. 275-302.*
Monumenta Germaniae Historica, Scriptores 19, Hannover 1866, pp. 275-302

p. 276

Cronicon graece, latine dicitur tempus; inde cronica tempora. Octavianus Augustus imperavit annis 56. Anno nono imperii eius ab eodem Octaviano Augusto annus bissextus inventus es, et ciclus solaris constitutus est 33. anno imperii eius.

p. 277.

Postmodum autem 39. anno imperii eiusdem facta est descriptio universi orbis per edictum Caesaris sub praeside Syriae Cirino. Hoc anno in Syria facta est descriptio a praeside Cirino, quae vel sic dicitur era solvendo aere, vel ab hoc quod est ibi scriptum:

Exiit edictum, dicta est indictio prima,

5 *In cuius quarto rerum Davidica virgo*

Parturiit solem Syon inducens Salamonem. .

Ungitur in regem, pacis praefert sibi leqem.

Sicque tenens apicem diiudicat hic meretricem.

10 Anno Domini primo indictione 4. anno 42. imperii Octaviani Augusti natus est IESUS CHRISTUS filius Dei in Betleem Iudae ex Maria virgine. Post nativitatem domini nostri IESU CHRISTI Octavianus Augustus imperavit annis 14. 12. indict. 15. Hoc anno remansit puer Iesus in Hierusalem, quando invenerunt eum parentes eius in templo in medio doctorum audientem illos, et interrogantem.

15 ind. 3. Tiberius imperavit annis 18 usque ad annum, quo passus est dominus noster Iesus Christus.

30. indict. 3. Hoc anno baptizatus est dominus noster Iesus Christus a Iohanne.

15 33. indictione 6. Hoc anno passus est dominus noster Iesus Christus. Post passionem Domini Tiberius imperator imperavit annis 5.

34. indictione 7. post passionem Domini beatus Petrus apostolus princeps apostolorum, filius Iohannis provinciae Galileae, vico Bethsaida, frater Andreae, tenuit sacerdotalem cathedram annis 7 in Antiochia.

20 39. ind. 12. Gaius, qui et Caligula, annis 3, mens. 10, diebus 8.

42. ind. 15. Claudius imperavit annis 14, mens. 7, diebus 28.

44. ind. 2. deinde sanctus Petrus venit Romam, ibique 25 annis et mens. 7 et diebus 8 cathedram sacerdotalem tenuit.

56. ind. 14. Nero imperavit annis 13, mens. 7, diebus 28.

25 69. ind. 12. Linus Italicus de regione Tusciae patre Aesculano sedit annis 11, mens. 3, diebus 11. Hic constituit ex praecepto beati Petri apostoli, ut mulieres in ecclesiam velato capite introirent. Galba mensibus 6.

70. ind. 13. Vespasianus imperavit annis 9, mens. 11, diebus 12.

80. ind. 8. Cletus natione Romanus de regione Vicopatritii, patre Aemiliano, sedit annis 11, mense 1, diebus 11. Titus annis 3.

83. ind. 11. Domitianus imperavit annis 13, mens.

30 91. ind. 4. Clemens natione Romanus de regione Caelio monte, ex patre Faustino, sedit annis 9, mens. 2, diebus

10. Hic dum multo, libros zelo fidei christianae religioni, ascriberet, martirio coronatur. Hic fecit septem regiones, dividit notariis fidelibus ecclesiae, qui gesta martirum sollicite et curiose, unusquisque per regionem suam, diligenter perquirunt.

96. ind. 9. Nerva anno 1 et mens. 3.

35 98 ind. 11. Traianus annis 19.

100. ind. 13. Anacletus natione Graecus de Athenis, ex patre Antioco sedit annis 9, mens. 2, diebus 10, et cessavit episcopatus eius diebus 13. Hic memoriam beati Petri apostoli construxit et composuit.

109. ind. 7. Evaristus natus Graecus ex patre Iudaeo nomine Iuda de civitate Betleem, sedit annis 10. Hic titulos in Urbe constituit, et divisit presbiteri., et 7 diacones constituit, qui custodirent episcopum praedicantem propter

40 stilum veritatis.

118. ind. 1. Hadrianus imperavit annis 21.

120. ind. 3. Alexander natus Romanus ex patre Alexandro, de regione Caput Tauri, sedit annis 8, mens. 5, diebus 2, et cessavit diebus 35. Hic passionem Domini miscuit in praedicatione sacerdotum, quando missae celebrantur. Hic

- constituit aquae sparsiones cum sale benedici in cubiculis hominum.
- 45 128. ind. 11. Sixtus natus Romae ex patre Pastore, regione Via lata, sedit annis 10, mens. 3, diebus 21, et cessavit diebus 9. Hic conatituit, ut ministeria sacrata non tangantur nisi a ministris. Hic constituit, ut quicumque episcoporum evocatus fuisset ad sedem apostolicam, et rediens ad parochiam suam, non susciperetur nisi cum litteris patriarchae salutationis plebi, quod est formata.
- 50 139. ind. 7. Telesphorus natus Graecus ex anachoreta, sedit annis 11, mens. 3, diebus 22, et cessavit diebus 7. Hic constituit, ut 7 ebdomas ante ieiunium celebrarentur, et 3 in natale Domini missae celebrarentur. Nam omni tempore ante horae 3. cursum nullus praesumat celebrare, qua hora Dominus noster ascendit crucem, et ante sacrificium ymnus dicitur angelicus, hoc est Gloria in excelsis Deo. Antoninus Pius cum filiis sui, imperavit annis 22, mens. 3.
- 55 150. ind. 3. Yginus natus Graecus de Athena, cuius genealogia non invenitur, sedit annis 4, mens. 3, diebus 6. Hic clerum composuit et distribuit gradus.
- 60 154. ind. 7. Anicetus natione Sirus ex patre Ioanne de Vico Mirra, sedit annis 9, mens. 3, diebus 4. Hic constituit ut clerus comam non nutriret secundum praeceptum apostolorum.
- 65 161. ind. 14. Marcus Antoninus Verus cum fratre Lucio imperavit annis 19.
- 70 163. ind. 1. Pius natus Ytalicus de civitate Aquileia, ex patre Rufino, sedit annis 11, mens. 3, diebus 21, et cessavit diebus 14, sub cuius temporibus episcopus Ermem librum scripsit, in quo mandatum continet, quod ei praecepit angelus Domini, cum venit ad eum in habitu pastoris, et praecepit ei, ut sanctum pascha die dominico celebraretur. Hic constituit a Iudaeo haereticum venientem suscipi et baptizari, et constitutum fecit de ecclesia.
- 75 174. ind. 12. Soter natione Campania, ex patre Concordio de civitate Fondi, sedit annis 9 et mens. 3, diebus 21, et cessavit diebus 22. Hic constituit ut nulla monacha pallea sacrata contingeret, nec incensum poneret in sanctam ecclesiam.
- 80 180. ind. 3. Commodus post Antoninum imperavit annis 13.
- 85 183. ind. 6. Eleuterius natus Graecus ex patre Abundio de oppido Nicopoli, sedit annis 15, mens. 6, diebus 5, et cessavit diebus 6. Hic accepit epistolas a Lucio rege Brittonio, ut christianus fieret per eius mandata, et hoc iterum firmavit, ut nulla esca usualis a christianis repudiaretur, maxime fidelibus, quod Deus creavit, quae tamen rationalis et humana est.
- 90 193. ind. 1. Helvius Pertinax, et Severus imperavit annis 19.
- 95 199. ind. 7. Victor natus Afer ex patre Felice, sedit annis 10, mens. 2, diebus 10, et cessavit diebus 12. Hic constituit ut sanctum pascha die dominico celebraretur, sicut et Pius. Hic fecit frequentes clericos, et constituit, ut

p. 278

- necessitate faciente, ubi inventus fuisset sive in Rumine sive in mari sive in fontibus, tantum christiana confessione creduli clarificata, quicumque hominum ex gentile veniens, baptizaretur.
209. ind. 2. Zeferinus natione Romanus ex patre Abundio, sedit annis 9, mens. 6, diebus 10, cessavit episcopatus diebus 6.
- 5 212. ind. 5. Antoninus Caracalla imperavit annis 7.
- 10 218. ind. .11. Calixtus natus Romanus ex patre Dometio de regione urbe Ravennatium, sedit annis 5, mens. 2, diebus 10, et cessavit diebus 6. Hic constituit ieiunium die sabbati ter in anno fieri, frumenti, vini et olci, secundum prophetiam, quarti, septimi, et decimi. Hic fecit basilicam sanctae Mariae Transtiberim.
- 15 219. ind. 12. .Vacinus anno 1.
- 20 220. ind. 13. Antoninus Aurelius imperavit annis 3.
223. ind. 1. Alesander imperavit annis 13.
225. ind. 3. Urbanus natus Romanus ex patre Pontiano, sedit annis 8, mens. 11, diebus 12, et cessavit diebus 30. Hic fecit misteria sacrata omnia argentea. Hic sua traditione multos convertit ad babtismum
233. ind. 11. Pontianus sedit annis 5, mens. 2, diebus 2.
236. ind. 14. Maximus imperavit annis 3.
238. ind. 1. Antheros sedit annum.
239. ind. 2. Fasianus natus Romae ex patre Fabio, sedit annis 14, mens. 11, diebus 11, et cessavit diebus 7. Hic regiones divisit diaconibus, et fecit 7 diacones, qui 7 notariis imminerent, et gesta martyrum in integrum colligerent, et multas fabricas per cimiteria fieri praecepit. Gordiauus imperavit annis 6.
- 20 245. ind. 8. Filippus cum Filippo filio suo imperavit annis 7. Hic primus imperator christianus fuit.
252. ind. 15. Decius anno 1, mens. 3.
253. ind. 1. Cornelius sedit annis 2, mens. 5, diebus 10. Gallus cum Volusiano annis 2, mens. 4.
255. ind. 3. Lucius sedit annis 3, mens. 3, diebus 3
257. ind. 5. Valerianus cum Galieno filio imperavit annis 15.
258. ind. 6. Stephanus sedit annis 4, mens. 3, diebus 2.
262. ind. 10. Sixtus sedit annis 2, mens. 6, diebus 8.
264. ind. 12. Dionysius sedit annis 2, mens. 3.
266. ind. 14. Felix sedit annis 2, mens. 10, diebus 25.

268. ind. 1. Euticianus sedit annis 9, mens. 10, diebus 4, et cessavit diebus 8.
- 30 272. ind. 5. Claudius imperavit anno 1, mens. 9.
275. ind. 8. Aurelianus imperavit annis 5.
277. ind. 10. Gaius sedit annis 11, mens. 3, diebus 9, et cessavit diebus 11.
280. ind. 13. Tacitus mens. 6.
281. ind. 14. Probus imperavit annis 6, mens. 3.
- 35 287. ind. 6. Karus cum Karino et Numerianus annis 2.
289. ind. 8. Marcellinus sedit annis 7, mens. 2, diebus 25, et cessavit annis 7, mens. 2, diebus 25. Diocletianus cum Maximiano annis 2, Constantius et Licinius imperavit annis 15.
304. ind. 7. Marcellus sedit annis 6.
306. ind. 9. Maximus Galerius imperavit annis 3.
- 40 309. ind. 12. Constantinus imperavit annis 30, mens. 10.
310. ind. 13. Eusebius sedit annis 2, mens. 2.
312. ind. 15. Melchias sedit annis 3, mens. 7, diebus 8, et cessavit diebus 16.
316. ind. 4. Silvester sedit annis 23, mens. 10, diebus 11, et cessavit diebus 15.
339. ind. 12. Constantius cum Constantino et Constante fratribus imperavit annis 24.
- 45 340. ind. 13. Marcus sedit annis 2, mens. 8, diebus 20. Sanctus Hilarius claruit, primus Latinorum theologus.
343. ind. 1. Iulius sedit annis 11, mens. 2, diebus 7, qui sub Constantino imperatore 10 mensibus exilia et tribulationes perpeusus, post mortem cum magna gloria ad suam sedem reversus, et quievit in pace. Hic constituit, ut nullus clericus causam quamlibet in publico ageret, nisi in ecclesia, et sine causatione, vel strumenta, aut donationes aut manum in ecclesia a clericis celebrarentur.
- 50 354.1. ind. 12. Liberius sedit annis 10, mens. 7.
363. ind. 6. Iulianus annis 2, mens. 8.
364. ind. 7. Felix anno 1.
365. ind. 8. Iterum Liberius sedit annis 5. Iovinianus mensibus 7.
366. ind. 9. Valentinianus cum fratre Valente imperavit annis 10.
- 55 370. ind. 13. Damasus sedit annis 18, mens. 7, diebus 10, et cessavit diebus 21.
376. ind. 1. Valens cum Gratiano et Valentiniano imperavit annis 4.
380. ind. 8. Gratianus cum Valentiniano fratre Theodosio imperavit annis 6.
386. ind. 14. Theodosius imperator cum Valentiniano imperavit annis 11.
388. ind. 1. Siritius sedit annis 15, mens. 11, diebus 25, et cessavit diebus 20.
- 60 397. ind. 10. Arcadius imperator cum Honorio imperavit annis 13.
405. ind. 3. Anastasius sedit annis 2, diebus 22, et cessavit diebus 21.
407. ind. 5. Innocentius sedit annis 15, mens. 2, diebus 20, et cessavit diebus 22.
410. ind. 8. Honorius imperator cum Theodosio imperavit annis 15.
422. ind. 5. Zosimus anno 1, mens. 8, diebus 25, et cessavit diebus 11. Hic constituit cereum sabbato sancto benedici in ecclesia.
- 65 425. ind. 8. Bonifacius sedit annis 3, mens. 8, diebus 13, et cessavit diebus 9. Theodosius minor imperator cum Valentiniano genero imperavit annis 26.
428. ind. 11. Celestinus sedit annis 8, mense 1, diebus 11, et cessavit diebus 21. Hic constituit psalmos David antiphones ad sacrificium.
- 70 436. ind. 4. Sixtus sedit annis 8, diebus 19. Hic accusatus de adulterio fecit synodum, purgatus est damnatis suis accusatori.
444. ind. 12. Leo primus doctor sedit annis 21, mense 1, diebus 27, et cessavit diebus 7.
452. ind. 5. Martianus et Valentinianus imperaverunt annis 7.

p. 279

459. ind. 12. Leo I. imperator imperavit annis 17.
465. ind. 3. Hilarius sedit annis 6, mens. 3, diebus 10, et cessavit diebus 10.
471. ind. 9. Simplicius sedit annis 15, mense 1, diebus 7, et cessavit diebus 6.
476. ind. 14. Zeno imperavit annis 16.
- 5 486. ind. 9. Felix III. sedit annis 8, mens. 11, diebus 17, et cessavit diebus 5.
492. ind. 15. Anastasius imperavit annis 26.
495. ind. 3. Gelasius sedit annis 4, mens. 8, diebus 19.
499. ind. 7. Anastasius sedit anno 1, mens. 11, diebus 24.
501. ind. 9. Simmachus sedit annis 15, mens. 7, diebus 28, et cessavit diebus 7.
- 10 516. ind. 9. Hormisda sedit annis 10, diebus 18, et cessavit diebus 6.
518. ind. 11. Iustinus imperavit annis 9.
526. ind. 4. Ioannes I. sedit annis 2 et mens. 9.
527. ind. 5. Iustinianus imperator imperavit annis 38.

528. ind. 6. Felix IV. sedit annis 4, mens. 2, diebus 13.
- 15 532. ind. 10. Bonifacius sedit annis 2.
534. ind. 12. Ioannes II. sedit annis 2, mens. 4.
536. ind. 14. Agapitus sedit mens. 11.
537. ind. 15. Silverius anno 1, mens. 5. Huius temporibus obsessa est Roma a Gothis anno 1 in circuitu, sed liberatur a Belisario patritio.
- 20 540. ind. 3. Vigilius sedit annis 17, mens. 6, diebus 26, et cessavit mens. 3, diebus 5. Huius temporibus capta est Roma a Gothis, sed a Narsi patricio postmodum occiso Totila recepta est.
558. ind. 6. Pelagius sedit annis 4, mens. 10, diebus 18, et cessavit mens. 3.
563. ind. 11. Ioannes III. sedit annis 13, mens. 11, diebus 27, et cessavit mens. 10, diebus 3.
565. ind. 13. Iustinus imperavit annis 11.
- 25 566. ind. 9. Tyberius imperavit annis 7.
577. ind. 10. Benedictus I. sedit annis 3, mense 1, diebus 18. Huius temporibus Longobardi invaserunt Italiam.
580. ind. 13. Pelagius II. sedit annis 10, mens. 2, diebus 10, et cessavit mens. 6, diebus 25.
583. ind. 1. Mauricius imperavit annis 20.
- 30 591. ind. 9. Gregorius doctor primus sedit annis 13, mens. 6, diebus 10, et cessavit mens. 5, diebus 16. Hic adiunxit in canone: *Diesque nostros in tua pace dispone*, et ab eodem incoepa est letania in festo sancti Marci ad Sanctum Petrum.
603. ind. 6. Phocas imperavit annis 7.
606. ind. 9. Fabinianus imperavit anno 1, mens. 5, diebus 19.
608. ind. 11. Bonifatius mens. 8, diebus 28.
- 35 609. ind. 12. Bonifatius sedit annis 6, mens. 8, diebus 12, et cessavit mens. 7 et diebus 25.
610. ind. 13. Eraclius imperator cum Constantino filio suo imperavit annis 31.
616. ind. 4. Deusdedit sedit annis 3, diebus 17, et cessavit mense 1 et diebus 21.
619. ind. 7. Bonifatius sedit annis 5, diebus 13, et cessavit mens. 7.
625. ind. 13. Honorius sedit annis 12, mens. 11, diebus 17, et cessavit mens. 7 et diebus 18.
- 40 638. ind. 11. Severinus sedit annis 2, mens. 4, diebus 28.
641. ind. 13. Iohannes sedit anno 1, mens. 8, diebus 29, et cessavit mense 1, diebus 13.
641. ind. 14. Constantinus cum Eraclona fratre eius imperavit annis 28.
642. ind. 15. Theodorus sedit annis 6, mens. 5, diebus 8, et cessavit diebus 52.
648. ind. 6. Martinus martyr sedit annis 6, mense 1, diebus 26, et cessavit diebus 28.
- 45 654. ind. 12. Eugenius sedit annis 2, mens. 9, diebus 22, et cessavit mens. 2.
656. ind. 14. Vitalianus sedit annis 14, mens. 6, diebus 13.
670. ind. 13. Constantinus imperator imperavit annis 17.
671. ind. 14. Deodatus sedit annis 4, mens. 2, diebus 5, et cessavit mens. 4, diebus 25.
676. ind. 4. Donus sedit anno 1, mens. 5, diebus 10, et cessavit mens. 2 et diebus 15.
- 50 678. ind. 6. Agatho sedit annis 2, mens. 6, diebus 3, et cessavit anno 1 et mens. 7, diebus 5.
681. ind. 9. Leo II. mens. 10, diebus 16.
682. ind. 10. Benedictus mens. 10, diebus 11.
685. ind. 13. Iohannes sedit anno 1.
687. ind. 15. Conon mens. 11. Iustinianus imperator imperavit annis 10.
- 55 688. ind. 1. Sergius sedit annis 13.
697. ind. 10. Leo imperator imperavit annis 1.
700. ind. 13. Tiberius imperavit annis 7.
701. ind. 14. Iohanna sedit annis 3, mens. 2, diebus 13, et cessavit mens. 3, diebus 13.
704. ind. 2. Iohannes sedit annis 2, mens. 6, diebus 6, et cessavit mens. 3.
- 60 707. ind. 5. Sisinnus diebus 20. Iustinianus II. imperavit annis 6.
708. ind. 6. Constantinus sedit annis 7, diebus 15, et cessavit diebus 40.
713. ind. 11. Philippus anno 1.
714. ind. 12. Anastasius imperavit annis 3.
715. ind. 13. Gregorius sedit annis 16, mens. 8, diebus 22, et cessavit diebus 35. Hic statuit quinta feria in quadragesima ieiunari, et missarum celebritatem sicut tota ebdomada per totum annum in ecclesia fieri, quod antea non agebatur.
- 65 717. ind. 15. Theodosius anno 1.
718. ind. 1. Leo cum Constantino filio imperavit annis 25.
731. ind. 14. Gregorius III. sedit annis 10, mens. 9, diebus 24, et cessavit diebus 8. Hic adiunxit in secreta: *Quorum solemnis hodie in conspectu gloriae suae celebratur triumphus in toto orbe terrarum*. Et fecit recedere totam Italiam a potestate Leonis augusti haeretici ob depositionem imaginum.
- 70

742. ind. 10. Zacharias sedit annis 10, mensibus 4, diebus 15, et cessavit diebus 13. Hic ob infestationem Astulfi' regis Longobardorum pergens Franciam, unxit Pipinum filium Caroli regis, et duos filios eius in reges Francorum, Qui rex simul cum eo veniens in Italiam abstulit Ravennam, et 20 alias civitates eidem Astulfo, et sub iure sancti Petri redegit: unde etiam patricius Romanus factus est.
- 5 743. ind. 11. Constantinus cum Helena matre imperavit annis 10, mens. 2, diebus 2.
752. ind. 5. Stephanus II. sedit annis 5, diebus 28, et cessavit mense 1, diebus 5. Hic Francorum regem Carolum Magnum fratrem Pipini fecit clericum, et misit eum ad Casinense monasterium fieri monachum, cui etiam monasterio dona plurima cum privilegio sedis apostolicae contulit.
- 10 753. ind. 6. Constantinus et Leo filius eius cum Pipino rege Francorum et Carolo Magno filiis suis imperavit annis 16.
757. ind. 10. Paulus sedit annis 10, mense 1, et cessavit anno 1 et mense 1.
768. ind. 6. Constantinus anno 1.
769. ind. 7. Stephanus I. sedit annis 23. Hic obiit Pipinus rex Francorum et patricius Romanorum.
- 15 773. ind. 11. Adrianus I. sedit annis 23, mens. 2, diebus 23. Huius precibus vocatus Carolus filius supranominati Pipini regis, obsedit Longobardos in Apulia, ubi cepit Desiderium regem et uxorem eius, quos captivos portavit in Franciam. Et veniens Romam reddidit omnia, quae pater eius Pipinus dederat divo Petro, adiuncto ei quoque ducatu Spoletino et Beneventano: et ob hoc ipse patricius Romanorum dictus est.
- 20 796. ind. 4. Leo III. sedit annis 20, mensibus 5, diebus 16, et cessavit diebus 3. Hic dum pergeret die sancti Marci cum letania ad Sanctum Petrum captus est, et cecatus est, praecisa eius etiam lingua. Sed Deus omnipotens reddidit ei visum et loquelam: et pergens ad Carolum regem Francorum susceptus cum honore rediit Romam cum praefato rege, et facta vindicta de inimicis suis, purificavit se papa per sacramentum de quibusdam criminibus sibi illatis. Idem est coronatus in imperatorem Romanorum.
796. ind. 4. Constantinus imperator excoecatus est.
- 25 801. ind. 9. Carolus I. accepit imperium Romanorum, et imperavit annis 13, mense 1, diebus 4.
811. ind. 4. Michael imperator imperavit.
816. ind. 9. Stephanus III. mens. 7. Lodoicus cum Lotario filio imperavit annis 25.
817. ind. 10. Paschalis I. sedit annis 7, diebus 17.
824. ind. 11. Eugenius II. sedit annis 3, mens. 2.
827. ind. 5. Valentinus sedit diebus 40.
- 30 828. ind. 6. Gregorius IV. sedit annis 16.
841. ind. 3. Lotarius imperavit annis 9.
844. ind. 7. Sergius II. sedit annis 3, et cessavit mens. 2, diebus 15.
847. ind. 10. Leo IV. sedit annis 8, mens. 3, diebus 6, et cessavit mens. 2 et diebus 15.
850. ind. 13. Lotarius cum Lodoico filio imperavit annis 5.
- 35 855. ind. 3. Lodoicus imperavit annis 19.
856. ind. 4. Benedictus III. annis 2, mens. 6, diebus 10, et cessavit diebus 15.
858. ind. 6. Nicolaus I. sedit annis 8, mens. 2, diebus 20,
868. ind. 1. Adrianus II. sedit annis 5.
873. ind. G. Iohannes VIII. sedit annis 2, diebus 15.
- 40 876. ind. 9. Karolus II imperavit anno 1.
881. ind. 14. Karolus III. imperator imperavit annis 22.
883. ind. 1. Martinus anno 1, mens. 5.
884. ind. 2. Adrianus III. anno 1, mens. 4.
885. ind. 3. Stephanus V. sedit annis 6 et diebus 8.
- 45 891. ind. 9. Formosus sedit annis 5, mens. 3.
896. ind. 14. Bonifacius VI. diebus 15.
897. ind. 15. Stephanus anno 1, mens. 4.
898. ind. 1. Romanus mens. 3, diebus 22.
899. ind. 2. Theodorus diebus 30.
- 50 900. ind. 3. Iohannes IX. sedit annis 11, diebus 15.
902. ind. 5. Benedictus IV. sedit annis 3, mens. 2. Lodoicus imperavit annis 4.
905. ind. 8. Leo V. diebus 40, Christophorus mens. 7. Hic eiectus de pontificatu factus est monachus.
906. ind. 9. Sergius III. sedit annis 7, diebus 16.
908. ind. 11. Berengarius imperavit annis 6.
- 55 913. ind. 1. Anastasius III, sedit annis 2, mens. 2.
915. ind. 3. Lando mens. 6, Ioannes X. sedit annis 13, mens. 2, diebus 3.
916. ind. 4. Berengarius imperavit annis 4.
921. ind. 9. Ugo imperavit annis 6.
- 928, ind. 1. Leo VI. mens. 7.

- 60 929. ind. 2. Stephanus VII. sedit annis 2, mense 1.
 931. ind. 4. Ioannes XI. sedit annis 4, mens. 10. Hic fuit filius Sergii papae. Berengarius imperavit annis 8.
 936. ind. 9. Leo VII. sedit annis 6, diebus 10.
 939. ind. 12. Stephanus VIII. sedit annis 3, mens. 4, diebus 15.
 943. ind. 1. Marinus II. sedit annis 3, mens. 6, diebus 14.
- 65 946. ind. 4. Agapitus II. sedit annis 10, mens. 6, diebus 10.
 948. ind. 6. Lotharius imperavit annis 2.
 950. ind. 8. Berengarius cum Adelberto filio suo imperavit annis 11.
 956. ind. 14. Ioannes XI. sedit annis 7.
 962. ind. 5. Otto I. imperavit annis 6.
- 70 963. ind. 6. Benedictus VI. sedit anno 1, mens. 6.
 964. ind. 7. Leo VIII. sedit anno 1, mens. 4.
 965. ind. 8. Ioannes XIII. sedit annis 7, mens. 11. Hic a Petro praefecto Romanae urbis comprehensus, et in

p. 281

- castellum Sancti Angeli retrusus, deinde in Campaniam in exilium missus, post 10 menses et dies 28 Romam reversus est, et de persecutoribus eius ab Ottone imperatore supplicium sumptum.
968. ind. 11. Otto II. cum Ottone filio imperavit annis 8.
 973. ind. 1. Benedictus VI. sedit anno 1, mens. 6. late comprehensus est a Cintio Theodora filio, et in castello Sancti Angeli retrusus, ibique strangulatus est.
- 5 974. ind. 2. Donus II. sedit anno, mens. 6.
 975. ind. 3. Bonifacius VII. sedit anno 1, mense 1.
 976. ind. 4. Benedictus VII. sedit annis 9, mens. 7.
 985. ind. 13. Ioannes XIV. mens. 9. Hic in castello Sancti Angeli retrusus, et per 4 menses fame afflictus mortuus est, et ut fertur occisus.
- 10 986. ind. 14. Ioannes XV. sedit annis 10, mens. 6.
 996. ind. 9. Gregorius V. sedit annis 2. Otto III. imperavit annis 5.
 998. ind. 11. Ioannes XVI. mens. 10.
 999. ind. 13. Sylvester II. sedit annis 4, mense 1, diebus 9. Otto imperator puer Beneventum venit.
- 15 1001. ind. 14. obiit Otto III. imperator Sutri, et Henricus filius patris sui fit rex.
 1002. ind. 15. Sarraceni venerunt super Capuam.
 1003. ind. 1. Ioannes XVII. mens. 5.
 1004. ind. 2. Ioannes XVIII. sedit annis 5.
 1007. ind. 5. a tempore Longobardorum usque in hunc annum sunt anni 400. Landulfus princeps Capuanus obiit.
- 20 1009. ind. 7. Sergius IV. sedit annis 2, mens. 9.
 1010. ind. 8. Ioannes abbas obiit Beneventi.
 1012. ind. 10. Benedictus VIII. sedit annis 12.
 1013. ind. 11. solis defectus, et fames valida fuit.
 1014. ind. 12. Henricus venit Romam, et coronatus est a papa Benedicto. Pandulphus princeps obiit.
- 25 1016. ind. 14. luna quasi sanguis facta est.
 1017. ind. 15. Normanni Melo duce coeperunt expugnare Apuliam.
 1022. ind. 5. Henricus imperator venit Italiam, et creavit principem Theobaldum, qui fuit comes Teani, et Pandulphum principem vinctum secum portavit. Sed mortuo imperatore iterum solutus rediit. Uno obsedit Capuam cum Graecis, et vi recepit eam. Idem ingressus est Neapolim, et obtinuit eam anno 1, mens. 5. Obiit Attinulfus abbas.
- 30 1024. ind. 7. Ioannes XIX. sedit annis 9, mens. 8.
 1025. ind. 8. a tempore Lodowici imperatoris sunt anni 159 quando Capua capta est a Graecis et comite Pandulfo.
 1028. ind. 11. Corradus coronatus est.

Hic nonnulla desiderantur.

- 1083..... in papam Clementem constituit. Adinulfus comes Cannetum dissipavit..
- 35 Anno Domini 1084. ind. 7. Henricus rex a Romanis intromissus Romam 12. Kalendas Aprilis, et stetit usque 12.. Kalendas Iunii. Et venit Robertus dux cum ingenti exercitu, et tradita est ei Roma a quibusdam Romanis, et multa mala ibi commisit. Accepto papa Gregorio egressus est.
 1085. ind. 8. fames et mortalitas maxima fuit. Gregorius papa apud Salernum moritur. Robertus dux moritur. Iordanus fit princeps. Henricus imperavit annis 16.
- 40 1086. ind. 9. 13. Kalendas Martii prima hora noctis stella clarissima in circulum lunae prima ingressa est.
 1087. ind. 10. Victor III. mens. 11. Hic fuit Desiderius abbas Sancti Benedicti, eodem die corpus sancti Nicolai. venit Varim. 16. Kalendas Octobris Pisani apud Africani debellaverunt et vicerunt Saracenos.

1088. ind. 11. Agustinus fit abbas Casaemarii.
 1089. ind. 12. Urbanus 11. sedit annis 11, mens. 4.
 45 1090. ind. 13. obiit Iordanus Capuae princeps, et Capuani debellaverunt. Ecclesia sancti Martini dedicata est a Iohanne Tusculanense episcopo, ubi interfuerunt episcopi 6 numero.
 1093. ind. 1. 8. Kal. Octobris sol obscuratus est hora 6. usque ad horam nonae.
 109.1. ind. 2. obiit Ionathas.
 1095. ind. 3. stellae de coelo visse sunt cadere; pridie Nonas Aprilis feria quarta motio magna in Hierusalem christianorum. Claustra Casaemarii incoepa.
 50 1096. ind. 4. innumera Francorum et ultramontanorum aliarumque gentium multitudo ad expugnandum Sarracenos mare transierunt.
 1097. ind. 5. circumdata est Antiochia mense Octobri iam die media.
 1098. ind. 6. Antiochia capta est 3. Nonas Iunii feria 5, et stella cometes apparuit, et coelum igneum, et sol
 55 obscuratus est.
 1099. ind. 7. Rogerius comes venit super Capuam. Postea filii Gerardi recuperaverunt Soram.
 1100. ind. 8. Paschalis II. sedit annis 18, mens. 5, diebus 7. Hierusalem capta est a christianis.
 1103. ind. 11. Sora cremata est cum 7 ecclesiis in sanctae Mariae. Luna enclipsin
 passa est 14. Kal. Octobris, cum nulla nubes appareret.
 60 1104. ind. 12. Robbertus filius Iordanis principis surrexit contra principem videlicet germanum eius. Ecclesia sancti Dominici in octava sanctae Mariae dedicata est a papa Paschali. Obiit Gregorius comes Ceccani 12. Kal. Octobris, feria 3.
 1105. ind. 13. Marchion venit Romam consentientibus quibusdam Romanis, et elegit Adanulfum in papam Silvestrum ad Sanctam Mariam Rotundam infra octavam sancti Martini
 65 sed sine effectu reversus est, et Boemundus transfretavit in Apuliam.
 1106. ind. 14. abbas Augustinus episcopus factus est, Iohannes fit abbas Casaemarii, Henricus rex obiit
- p. 282.

1108. ind. 1. obiit Iohannes abbas Casaemarii, et Placidus fit abbas Casaemarii. Apparuit stella cum cauda per dies 40. Venit Robbertus princeps in Campaniam mense Iunii, et accepit tributum a Ceperano usque Segniem. Obiit Iohannes abbas Sancti Clementis.
 1109. ind. 2. princeps Robbertus venit super Anagniam.
 5 1110. ind. 3. legati regis Henrici Romam venerunt, orantes, ut papa concederet regi. Abbas Placidus renunciavit abbatiam, qui fuit episcopus Ferentinus, et Amatus fit abbas.
 1111. ind. 4. Hoc anno mortui sunt Roggerius dux et frater eius Boemundus et Richardus de Aquila Res Henricus Italiam cum magno exercitu venit et cepit, et incendit Novariam et venit Romam, et susceptus est a papa honorifice et intromissus in ecclesiam sancti Petri ut eum coronaret
 10 Tunc ipse rex dolose peragens una cum suis ceperunt papam, cardinales, episcopos, nobiles. Papa iubere iuraverunt cardinales non excommunicare eum papa; quod in suo officio iuvaret eum tenere regnum; quod nulli personae meritum redderet de eis quod rex fecerat eis. Henricus imperavit annis 15.
 15 1113. ind. 6. Ceperanus crematus est 2. Idus Augusti, et arcem Ceccani in sanctae Mariae.
 1114. ind. 7. Pisani debellaverunt Maioricam et Minoricam insulas. Paschalis papa fecit sinodum apud Ceperanum, et dedit insignia duci Wilielmo.
 1116. ind. 9. abbas Amatus renunciavit abbatiam Casaemarii et Benedictus fit abbas.
 1117. ind. 10. terrae motus magnus per totam Longobardiam, et submersa sunt multa aedificia.
 20 Henricus imperator Romam rediit, et Pascalis papa fugit Beneventum.
 1118. ind. 11. Gelasius II. sedit anno 1. Hoc anno 11. Kal. Februarii obiit papa Pascalis. Ioannes cancellarius in papam Gelasium ordinatur Eodem die Henricus rex ordinavit alium in Roma invitum clericorum Mauricius nomine, in papam Gregorium VI. Idibus Martii.
 1119. ind. 12. obiit Gelasius papa. Calixtus II. sedit annis 5 mens. 10, diebus 13. Guillelmus archiepiscopus Biennae ordinatus est in papam Calixtum.
 25 1120. ind. 13. Calistus papa venit Romam, inde Beneventum, et dux Willelmus et princeps

- Iordanus et magnates Apuliae fidelitatem ei fecerunt, et perrexit Barim et liberavit de captivitate reginam Boamundi.
- 30 1121. ind. 14. Calistus papa cum Romanis et cum maxima gens venit super Arenariam, sed fallaciter hoste sua praeliante vacuus revertitur.
1122. ind. 15. stellae innumerabiles visae sunt cadere per totum orbem pridie Kal Aprilis hora matutina. Ticclena cremata est.
- 35 1123. ind. 1. Benedictus abbas Casaemarii renuntiavit abbatiam, et Petrus praepositus factus est abbas. Eodem anno Kalistus papa pacem cum Henrico rege per legatos et sinodum fecit fere 500 episcoporum. Iterum et iterum congregato exercitu post alia castra expugnavit, cepit Magentiam, et baro capite truncatus est, uxorque illius et filii expositi, quia interfecerant apud Pipernum Crescentium comitem domni papae. Idem fecit Aqueputiae.
- /*
- 40 1124. ind. 2. obiit Calixtus papa 19. Kal. Ianuarii; consensu omnium clericorum Romanorum post 7 dies ordinarerunt Lambertum Hostiensem episcopum in Honorium papam qui sedit annos 5, mensem 1, dies 25.
1125. ind. 3. Hoc anno Idibus Martii venit Honorius papa cum maxima gente et cepit Trevem atque Magentiam, et cremavit post tertium et Roccamsiccam et Iulianum, et Sanctum Stephanum et Prosei, et abstulit Sanctum Laurentium. Postea comites Guttifredus,
- 50 Landulfus, Raynaldus iuraverunt papae.
1126. ind. 4. Honorius papa cepit Segnis et Vinculum interfecto Otto. Lotharius imperavit annis 11.
1127. ind. 5. Honorius papa venit super Arpinum, et plurimi interfecti, cum dedecus reversi sunt Romam.
- 55 1128 ind. 6. Godefridus et Rainaldus comites Ceccani quam plurima oppida ceperunt Homines castri Frabratte et Supini reddiderunt se Guidoni et Iohanni. Mortuo duce Guilelmo papa cum exercitu rediit Beneventum.
1129. ind. 7. Ripae crematus est.

p. 283.

1130. ind. 8. Innocentius II. sedit annis 13, mensibus 7, diebus 7. Obiit Honorius papa et divisa est ecclesia. Alii ordinarerunt Innocentium papam atque alii Anacletum. Obiit Placidus episcopus Ferentinensis, et electus est dominus Gisis, et sacratus ab Anacleto.
- 5 1131. ind. 9. obiit Guttifridus comes; hoc anno fecit Roggerius clamare rex per terram suam.
1132. ind. 10. sol visus est habere circulum, ut arcus.
1133. ind. 11. rex Lotharius venit Romam cum Innocentio papa et ab eo coronatus recessit Sol obscuratus est, et terrae motus grandis.
- 10 1135. ind. 13. rex Roggerius incendit Aversam et tulit terram comitis Raynaldi, et Unfridi et obsedit Neapolim.
1137. ind. 15. Innocentius papa venit cum Heleuterio rege et ceperunt totam terram usque Varim et ordinarerunt Raynonem comitem ducem et reversi sunt. Tunc rex pugnavit cum duce et perdidit. Corradus imperavit annis 15.
- 15 1138. ind. 1. obiit Anacletus. Depositus est dominus Gisis episcopus Ferentinus et electus est episcopus Transmundus Segninus. Kal. Octobris fuit ventus validus, ita quod multa aedificia et arbores prostravit. Innocentius excommunicavit regem Roggerium cum omnibus suis fautoribus, et Guilelmum filium. Tunc papa et praefectus et dux Robertus cum multis venientes apud Sanctum Germanum, et incendentes omnia, veniunt Gallucium; ibi captus est papa cum multis et facta est redemptio tacenda.
- 20 1139. ind. 2. Innocentius papa congregavit sinodum in Roma et damnavit partem Anacleti. Mense Iunii

- venit papa cum Romanis ad expugnandum regem Siciliae, et incensa sunt a Romanis Falvatera et Insula et Sanctus Angelus in Tudicis. Et cum esset Gallutium captus est papa a rege Roggerio cum multis facta treuva cum rege reversus est Romam.
- 25 1140. ind. 3. venit rex Siciliae et filii eius mense Iulio ceperunt Soram Arcim et usque Ceperanum.
/*
1141. ind. 4. Hoc anno factus est dyaconus 8. Kal. Martii ebdomada in quadragesima in ecclesia sancti Iohannis de Ceccano.
1142. ind. 5. luna 13. obscurata 2. Idus Februarii.
- 30 1143. ind. 6. Coelestinus II. mens. 5, diebus 14. Hoc anno cecidit turris Arenariae 4. Kal. Februarii, et obscurata est luna 14. in 4. Nonas Februarii incipiente nocte per 3 horas. Obiit Landulfus de Sancto Iohanne 4. Nonas Septembris. Obiit Innocentius papa 4. Idus Septembris. Guido cardinalis in papam Coelestinum ordinatur. Rex Siciliae venit Arcim et misit in suo iure. Obiit Guttifiidus filius domni Landulfi 16. Kal. Novembris, et filii regis ceperunt totam terram Marsorum.
- 35 1144. ind. 7. Lucius II. sedit mensibus 11, diebus 7. Obiit Landus Pufanus 11. Kal. Aprilis feria 6. venit rex Siciliae in mense Iunio Ceperanum et dux filius eius intravit in terram sancti petri et cepit eam.
1145. ind. 8. Eugenius III. sedit annis 8, mensibus 4, diebus 20, et cessavit diebus 2.
1146. ind. 9. obiit Petrus abbas Sancti Clementis 4. Kal. Aprilis in parasceuen et intravit Leo abbas 16. Kal. Iulii. Romani venerunt super Tiburim, et multos ex eis decollaverunt.
/*
- 40 1147. ind. 10. papa perrexit ultra montes.
1148. ind. 11. 11. Kal. Aprilis interfectus est Transmundus Ferentinus in Vinculum. Dedicata est ecclesia sancti Clementis a duobus episcopis 14. Kal. Septembris. Feria 5. Michael episcopus Aletrinus benedixit altare maius, quod est desuper. Leo episcopus Verulanus benedixit altare sancti Stephani, quod est in confessione. Postea Ferentinati elegerunt Ubaldum episcopum, qui fuit Pratensis.
- 45 1149. ind. 12. Ceccanus crematus est Idibus Septembris feria 3. Rex Franciae revertitur a transmarinis partibus. Cum esset Florentini, Fummonensis ivit Gregorius invisere eum et captus est a papa et abstulit ei Fummonem
- 50 1150. ind. 13. Eugenius papa Florentinum venit infra mensem Octobris, et multos archiepiscopos et episcopos ordinavit. Terracina capta est 6. Kal. Decembris.
1151. ind. 14. Hoc anno Bartholomaeus presbyter eiectus est de ecclesia sancti Clementis 4. Nonas Februarii die sabbati, perdidit omnia sua et officium, sed receptus est 7. Idus Iulii feria 2. Eugenius papa ivit Castrum, et dedicavit ibi ecclesiam sanctae crucis 10. Kal. Maii, et 6. Kal. Novembris dedicavit ecclesiam Casaemarii et reversus est Segnim.
- p. 284.
1152. ind. 15. Eugenius papa reversus est Romam 8. Idus Septembris. Exiit Leo abbas et electus est Landulfus abbas 12. Kal. Octobris die sabbati quatuor temporum: ipso die in ipsa ecclesia sancti Clementis ordinatus est subdiaconus et conversus. Fredericus imperator imperavit ann. 39 qui excessit alios in malum contra ecclesiam.
- 5 1153. ind. 1. Anastasius IV. sedit anno 1, mensibus 4, diebus 25. Obiit Ptolomaeus Tusculanus 5. Kal. Martii. Obiit Landulfus comes Ceccani 3. Idus Aprilis sabbato in palmis. Obiit Eugenius papa Non. Iulii Tiburim. Deportatus est Roma, sepultus in ecclesia sancti Petri. Conradus episcopus Savinensis consensu omnium elegitur in papam Anastasium. Scalona capta est a christianis 14. Kal. Septembris.
- 10 1154. ind. 2. 13. Kal. Iulii venit fulgur de coelo in valle quae est subtus ecclesiam sancti Clementis, et occidit ibi Iohannes presbyter et Petrus et Benedictus et Maria die sabbati. Obiit Anastasius papa III. Non. Decembris. Albanensis episcopus eligitur in papam Adrianum. Adrianus sedit annis 5, mensibus 8, diebus 27.

1155. ind. 3. Hoc anno cancellarius Gulielmi regis Siciliae cum maxima gente infra mense
15 Madio venit Ceperanum, et in 3. Kal. Iunii crematum est. In Kal. Iunii in terra sancti Petri, et ivit
ad Montem sancti Ioannis, et in 3. Non. Iunii cremavit castrum Babuci. Postea venit Frusinunem;
et cremavit Ticolenam, et sic reversi sunt. Deinde venit rex Romam, et coronatus est a
papa Adriano in festivitate sancti Petri, et reversus est Spoleti, et cremavit illum, et reversus
est in terra sua. Et 12 Kal. Septembris Mariburellus cremavit Arcem. Postea venit apostolicus
20 cum cardinalibus in 7. Idus Octobris ad civitatem Soranam, et dedicavit ibi ecclesiam
sanctae Mariae. Et dominus apostolicus una cum principe recepit Capuam et
aliam terram, et in festivitate sancti Martini crematum est Pofe.

1156. Hic venit Fredericus Romam, et accepit coronam apud Sanctum Petrum ab Adriano papa.

1156. ind. 4. Hoc siquidem anno Guillelmus rex Siciliae pugnavit cum Graeco apud
25 Brundusium, et devicit eum, dehinc venit Barim et dextruxit eum, et fecit ex eo villas.
Inter haec Robbertus princeps fugit, et captus est a comite Ricardo cum suo filio et filia in
Traiectu, et datus est in manu regis praedicti. Deinde venit Beneventum, ubi erat Adrianus
papa cum comite Robberto de Rotellu et cum comite Andrea et cum multis aliis, et eiecit
eos inde, et fecit finem cum domno papa, et fecit eum iusiurandum, et dominus papa concessit
30 ei totam terram quam ipse tenebat. Mense Madio Simon Soranus interfectus est a suis
hominibus; filius eius Simon fecit vindicatam pro eo fecit cremare et praedare tota civitas.
Post haec ascendit in arcem Surelle et rebellavit se regi. Tunc rex fecit possidere eam
per totum annum et eo amplius, et non potuit eam acquirere, et papa reversus est Romam.

1157. ind. 5. Gregorius comes Ceccani hoc anno acquisivit Carpinetam in octava sanctae
35 Mariae. Mense Novembris venit comes Andreas cum Romanis et Graecis et aliis multis. Aquisivit
totam terram Fundanam, et cremavit Traiectum. Pro vindicta principis acquisivit terram sancti
Benedicti. Post haec intravit Cominum, et cremavit Postam et Campuri, et perrexit usque Atinum,
et reversus est ad Aquinum.

1158. ind. 6. Hoc anno in festivitate Innocentium, feria quarta post epiphania, perrexit
40 comes Andreas super civitatem Sancti Germani, et pugnavit cum militibus regis, et
devicit eos, apprehendit ex illis plus quam ducentos et omnia spolia eorum; alii fugerunt ad
monasterium sancti Benedicti, et comes misit civitatem in suo iure, et ascendit in montem,
et possedit monasterium usque in festo quadraginta martyrum, dimisit omnem terram, et
ivit Anconam deinde ivit ad imperatorem, qui obsedebat Mediolanum. In hoc anno in
45 festo sancti Bartholomaei Ceccanenses pugnaverunt inter se: miles Landi de Balle de
Montone, et miles Ionathae Tusculanae, qui perdidit alio die. Roggerius abbas Sanctae
Mariae obiit.

1139. ind. 7. Hoc anno papa Adrianus venit Anagnim et ibi defunctus est Kal. Septembris feria
50 tertia, et divisa est ecclesia. Omnes cardinales elegerunt cancellarium in papam Alexandrum.
Guido de Crema et Raimundo et episcopus Tusculanus elegerunt Octavianum cardinalem in
papam Victorium et sacratus est Pharphum; et Alexander prius sacratus est Nimpha. Hoc
anno crematus est Pipernus et Fummone. Ubaldus episcopus Ferentinus ivit cum vicario
ad imperatorem.

p. 285.

1160. ind. 8. In hoc anno Fredericus imperator dextruxit Cremam, et totam fecit
cremare, et possedit Placenzam et Mediolanum.

1160. ind. 8. Alexander III. sedit annis 22 duobus diebus minus, et cessit die 7. Hic venit
Anagniam, et acquisivit totam Campaniam et misit in suo iure. Hoc anno ordinavit Flaimundum
5 monachum de monasterio Casaemarii in Verulana ecclesia; 6. Nonas Octobris ordinavit
Rodulfum presbyterum et consecravit eum episcopum in Ferentinensi ecclesia. In
eodem mense accepit filiam comitis Berardi de Albe Andreas comes Comini in coniugio.

Praedictus Berardus dedit comiti Andreae pecuniam, ex qua recuperavit terram suam. Insuper et dedit ipsi totum dominium terrae suae, et ivit in Cominum, et spoliavit Sclavos.
10 Et postea perrexerunt in terram sancti Vincentii, et cremaverunt plures villas. 6. die intrante mense Madio apparuerunt 3 soles. Idibus Octobris fuit terrae motus magnus. Hoc anno episcopus Narniae ivit per episcopatum Ferentinensem, et chris MAVIT pueros. 1161. ind. 9. Hoc anno 17. Kal. Februarii in aurora fuit ingens terrae motus. Comes Robbertus invasit terram usque Tarrentum. Comes Andreas relicta terra ivit Constantinopolim,
15 et multi comites coniunxerunt se comiti Roberto. 1162. ind. 10. in mense Martio imperator Heinricus accepit Mediolanum. 1162. ind. 10. Alexander papa ivit in Franciam. In mense Martio venit rex Guillelmus Siciliae, et vicit comitissam Cathenientium, et cepit Tabernam et multi comites ammissis terris fugerunt. Quos persecutus est exercitus regis usque Abbrutium, cui praeerat Riccardus Ysaiae;
20 et rex venit in colle Aponis, et constituit milites in montem Casinum in custodiam. Et misit comitem Lauri cum exercitu, et ceperunt montem Archanum et uxorem comitis Riccardi et multos, qui ibi inventi sunt. Comes Gregorius Ceccani obiit, et episcopus Landulfus de Sora obiit in Arpinum. 1163. ind. 11. Hoc anno 3. Non. Ian ventus evertit domos et arbores quam plurimas.
25 1164. ind. 12. Hoc anno Victor papa obiit mense Aprilis apud Luccam civitatem, et elegerunt domnum Guidonem cardinalem in papam Paschalem. Eodem anno ecclesia sanctae Mariae de caritate ab Alatrinis et a Frusinonibus cremata est et ibi multi servientes regis Siciliae mortui sunt et combusti. 1165. ind. 13. Cristianus cancellarius et comes Gonzolinus ceperunt Maritimam et
30 Campaniam, praeter Anagniam quam devastaverunt, et incenderunt Cisternam et Castrum, et fecerunt iurare totam terram ad fidelitatem Paschalis et imperatoris; et sic redierunt in Tusciam. Post reversionem illorum comes Gilibertus et Riccardus de Esaya venerunt cum exercitu regis Siciliae; et intraverunt in Campaniam, et Verulani se reddiderunt; postea possederunt cum Romanis Aletrum, Ciccanum et Arenariam, et non potuerunt illam
35 capere. Et sic intraverunt in vallem Sancti Laurentii, et incenderunt castrum Sancti Stephani et Prosei, et unusquisque postea rediit ad propria. Hoc autem anno Ripe, Turrice et castrum Sancti Laurentii et Insula cremata sunt et Alesander papa reversus est Romam 1166. ind. 14. Guilelmus rex obiit mense Madio, et filius eius Guilielmus successit in regnum cum matre sua Margareta regina. Et eo anno obiit Raynaldus Casinensis abbas,
40 et domnus Theodinus de Scarpa electus est in abbatem. Comes Andreas intravit terram regis Siciliae cum comite Riccardo, et obsederunt Pastinam, et non potuerunt eam capere. Tunc perrexerunt ad Picani, et incenderunt eum, et ceperunt Itrum et Traiectum, et reversi sunt Ceccanum, et milites regis incenderunt Traiectum. 1167. ind. 15. Hoc anno 7. Kal. Ianuarii Arenaria incensa est. Hoc anno mense Madio
45 cancellarius imperatoris Frederici venit super Romanos cum grandi exercitu, et pugnavit cum eis 3. Kal. Iunii, in qua pugna fuerunt mortui de Romanis sex millia, et capti multa millia. Deinde praedictus cancellarius devastavit et obsedit Romam. Ipso mense Simon de Sorella devenit homo regis Siciliae, cui concessa est tunc Sorella et Sora et Pesclum Sodolum et Broccum. Deinde iussit reaedificare Soram. Ceperunt omnes homines qui fuerunt ex ea ibidem reverti. Imperator Fredericus
50 venit Romam et obsedit eam. Papa autem Alexander ob metum imperatoris per flumen Tiberis exivit de Roma, et ivit Beneventum. Romani autem cum vidissent impetum imperatoris non posse se sufferre, fecerunt illi fidelitatem, et dederunt illi obsides praeter

p. 286.

maiores, qui erant in munitionibus suis. Post haec imperator discessit a Roma cum omni exercitu suo, quia aestas erat fervida plurimi de eius exercitu infirmabantur et tot moriebantur,

quod aliquis vix enumerare posset, ita ut cum paucis redierit in Alemanniam. In
hoc anno pluit ab 8. Kal. Augusti saepius usque in 5. Idus Novembris, et postea non
5 pluit usque in 13. Kal. Februarii, et flabat ventus aquilo, eratque frigus tam forte, ut
sata non nascerentur; et stagna coagulabantur etiam lacus Fucini pene totus ita glacie
coopertus fuit, ut super eum in altera parte homo transire posset. Hoc anno episcopatus
Sorae concessus est Corrado, qui fuerat archiepiscopus Maguntinae civitatis.
1168. ind. 1. mense Aprili Romani cum cancellario imperatoris et cum praefecto
10 Romae perrexerunt super civitatem Albanensem, et dextruxerunt illam a fundamentis, et
non sinebant illam reaedificare. Praedictus Corradus archiepiscopus voluit introire in
Campaniam cum exercitu Alexandri papae, ut subiugaret illam, sed non valuit, quia comites
de Ceccano resistebant ei fortiter. Hoc anno fuit fervida aestas; et non pluit, ideo
sata non impleverunt in plurimis locis. Mense Septembris die 20. obiit in haeresim Paschasius
15 papa, et pars eius elegit electum de Albanis in papam Calixtum.
1169. ind. 2. mense Februarii Adinulfus de Arpino obiit apud Ceccanum. Mense Martio
comes Robbertus de Loretello profectus est Siciliam facere concordiam cum rege. Obiit
Guido de Ceccano comes Non. Kal. Octobris.
1170. ind. 3. mense Martii, die 15. Kal. Aprilis venit Alexander papa Verulas, ordinavit
20 ibi archiepiscopis, episcopis, abbatibus et aliis ordinibus. Hoc autem anno misit
Constantinopolitanus nepotem suam cum episcopis Graecis et cum comitibus et cum multis militibus
et cum magna pecunia ad Alexandrum papam, ut daret eam in coniugio Odoni Fraiapanis
de Roma. Qui .apud Verulas eam coniugavit, et tunc ipse Oddo cum ea reversus est Romam.
Postea praedictus papa Alexander fecit fabricare ecclesiam apud Verulas ex sua
25 pecunia pro elephantiosis, in qua obtulit multa dona. 5. Idus Maii papa Alexander venit
ad ecclesiam sancti Petri de Canneto; et profectus est ad Verulas. 7. Idus Martii tam
vehemens fuit terrae motus, quod plerosque muros civitatis dextruxit, quod etiam per se
sonaverunt campanae. Decimo die stante mense Madii pars Ripae arsit.
1172. ind. 5. Alexander papa fecit finem cum Romanis; dextruxerunt muros civitatis
340 Tusculanae mense Novembris.
1173. ind. 6. Alexander papa venit Signias 6. Kal. Februarii, et dedit ecclesiam sancti
Paterniani cum omnibus pertinentiis eius Templariis octavo die intrante mense Februarii
et aestivo tempore Sulforaco radicitus tota siccavit.
1174. ind. 6. 17. Kal. Aprilis, Mons sancti Iohannis arsit. 17. Kal. Septembris fuit
35 tam ventus validus, ut innumeras domos et arbores a radicibus diruit, et Insula Ponti
Sollarati arsit mense Augusto.
1176. ind. 8. 12. Kal. Novembris venit cancellarius imperatoris ad Anagniam ad papam
Alexandrum. 8. Idus Decembris ibat papa ad Venetiam. Cancellarius imperatoris Teonicorum
venit super Cellas, et eas obsedit. Comites vero regis Siciliae cum ingenti exercitu
40 insurrexerunt in eum; et gens quidem Alemannorum fuit super eos, et plerosque cepit,
atque in fugam verterunt 6. Idus Martii.
1177. 9. Kal. Augusti venit imperator ad papam Alexandrum ad Venetias; et receptus
honorifice a papa, iuravit imperator ad papam Alexandrum, et reversus est Anagniam.
Rex Guilielmus filiam regis Angliae in coniugio recepit mense Decembris.
45 1178. Hoc anno 4. Kal. Septembris Iohannes Strumi Tusculanum venit, et Alexandro
papae satisfacit, poenitentiam egit, circa eum permansit. 3. Kal. Octobris quidam de secta
schismatica inito consilio Landum Satinum elegerunt in papam; Innocentius ab eisdem est
consecratus. 4. Idus Madii ibat papa Romam cum cardinalibus et episcopis quem receperunt
Romani honorifice. Idibus Septembris sol obscuratus est.
50 1179. Alexander papa Romae in ecclesia Lateranensi universale fecit concilium totius
orbis fere congregatis archiepiscopis episcopis abbatibus militibus; in quo de ecclesiae
Dei statu et augmento compendiose tractavit, imitatus sanctorum patrum decreta et

- exempla, quae per universum mundum noviter sunt diffusa et honorifice a quibusdam recepta. Et maxima aquarum inundatio extitit. 14. Kalendis Septembris luna obscurata est. 1180. Tiber fluvius nimium inundavit, et multas domus subvertit, et serpentes innumeros duxit inundatione Unde Romae maxima mors extitit et per totam Campaniam.
- 5 Insuper in ecclesia Sanctae Mariae Rotundae tanta aqua ex abisso emanavit, quae non poterat minui, nisi conamine Dei et bonorum virorum ac mulierum expulsa fuit inde aqua. Mense Ianuarii eodem anno Speudo-Lando Sinius falso papa dictus, captus est ab Alexandro papa et inlaqueatus est, et apud Caveam cum complicibus suis in exilium ductus est. Eodem anno Nonis Octobris ecclesia sancti Iohannis de Ceccano peccatis exigentibus tota
- 10 combusta est cum sua parochia. 1181. 3. die intrante mense Septembris, Alexander papa obiit. Et communicato omnium cardinalium consilio Ubaldo Hostiensis episcopus apud Villitris in papam ab omnibus diligenter ordinatur Lucium. 1182. ind. 14. obiit Landulfus comes Ceccani 17. Kal. Iunii, die dominico. In mense
- 15 Novembris castrum reddiderunt filii Landulfi de Ceccano papae Lucio. 1183. ind. 15. Kalendis Februarii rex Guilelmus apud Sanctum Germanum venit. 7. Kalendas Iulii a corpore puellae visibiliter in ecclesia de Canneto beatus Petrus daemonium expulit. Romani venerunt super Tusculanum Kalendis Iulii ut eam caperent; sed minime potuerunt. Interea cancellarius cum magno exercitu Alamannorum venit apud Tusculanum,
- 20 et Romanos ibi non invenit; sed remansit ibi cum exercitu, et coepit valde infestare Romam et depraedare. Tandem mense Augusti ibi mortuus est et sepultus. 1184. ind. 1. Hoc anno mense Aprilis venerunt Romani super Tusculanum, et vastaverunt fortiter Tusculanum; 13. Kal. Maii incenderunt Palianum, et Serronem Penestrum, et sic Romam reversi sunt. Postea dominus papa ivit in Lombardiam, et misit comitem
- 25 Bertoldum legatum imperatoris Frederici pro defensione Tusculanae et ad recolligendam roccam de Papa; quam ipse callide et dolose expugnavit, nec eam capere potuit; tamen de bestiis Romanorum saepe saepius praedam capiebat. 1185. ind. 2. Hoc anno Guilielmus rex Siciliae fecit stolium maximum per mare et
- 30 terram; super stolium maris ordinavit capitanium comitem Tancredum super stolium terrae fecit capitano comitem Alduinum et comitem Riccardum de Cerra; et mandavit eos omnes in Romaniam ad acquirendum imperium Constantinopolitanum. Totum stolium intravit in mare 3. Idus Iunii. In festo Iohannis baptistae ceperunt Durazzi. In festo sancti Bartholomaei adepti sunt Saloniciam cum multis civitatibus et castellis et roccis de Romania, iurantes fidelitatem regi Siciliae. Tandem exercitus imperatoris Ysaahac, super
- 35 quem exercitum erat constitutus quidam princeps qui dicebatur Granatus, obvians eis cum verbis pacificis, dicens quod ultra procedere non poterant; tamen si vellent ad propria reverti, promisit eis securitatem, et dedit firmam pacem; ipsi tamen acceperunt securitatem, et versa vice pacem promittentes comites regis Syciliae, in festo sancti Leonardi a Graecis decepti sunt, et Constantinopolim in captione callide ducti sunt. Sed imperator
- 40 cognita rei veritate, securitatem considerans et pacem a Graecis non observatam Latinis, condoluit valde, et erubuit, et sic demum omnes deliberavit, et unusquisque supervivens reversus est ad propria. 1186. ind. 3. Hoc anno surrexit quaedam secta in regno Syciliae de vanis hominibus, qui faciebant se nominare Vendicosos, et mala omnia quae facere poterant non in die sed
- 45 in nocte faciebant. Ad ultimum Adinulfus de Ponte Corvo; qui fuerat magister et princeps huius sectae, sententia regali iudicatus suspensus est, et multi alii ferro ardenti signati sunt. Et quidam presbyter nomine Sinnoritto depositus est ab Aquinense episcopo; plangens

episcopus, et fere omnes homines Sancti Germani promittentes et volentes eum reddimere,
ut non deponeretur, sed non potuerunt. Octavo Idus Decembris venerunt Romani
50 in Campaniam, incenderunt Montem longum, et depraedati sunt Silvam mollem, et sic
reversi sunt Romam. Urbanus III. sedit anno I, mensibus 10 et diebus 25. Hoc anno ante
ascensionis dominicae festum, sexta feria et sabbato et dominico die, mare ubicumque probatum
est, inventum est dulce. Hoc anno venit rex Henricus filius Friderici imperatoris

p. 288.

et subiugavit sibi totam Campaniam praeter Fummonem, et castrum Ferentinum obsedit
per novem dies, et ivit super Guarginum; ibi commissum est bellum inter Teotonicum
militem et Latinum nomine Malpenza, et superatus est miles Teotonicus a milite Latino
vidente et astante rege cum toto exercitu in circuitu. Quidam comes nomine Henricus
5 Roccisburgae de fidelibus regis, discedens a rege cum magna parte exercitus regis, fregit
securitatem Babuco et terrae Pufanae, et abstulit omnem robbam et; animalia omnia, quae
in Babuco et in terra Pufana invenit. Et rex habuerat fodrum ab ipsis castellis, hospitatus
est in pede castrum per novem dies, omnibus tam ecclesiis quam castellis per circuitum
omnia mala quae inferre et facere potuit fecit. Ceperanum reddidit Riccardus Reberi.
10 Peccatis exigentibus capta est terra Ierosolimitana a Saracenis.
1187. ind. 4. Gregorius VIII. sedit mense 1, diebus 27. Hoc anno Lanterius Mediolanensis
miles erat ballivus per totam Campaniam, et tenebat in sua potestate roccam de
Lariano et castrum. Cognita morte Urbani papae et sui patrum Mediolanum redire volente,
ad notitiam domni Iordani abbatis Fossae novae pervenit; unde ipse dominus Iordanus considerans,
15 ne ad curiam Romanam de supradictis roccis eveniret perdendi impedimentum,
convenit ipsum Lanterium amicabili pacto, et dedit ei libras provendiensium. Postea
domnus Iordanus praecepit praedictas roccas in sua cura, et conservavit integras, et assignavit
Clementi papae.
1188. ind. 5. Hoc anno Clemens III. sedit annis 3, mensibus 3, diebus 27. Domnus
20 Iordanus abbas Fossae novae 4. Idus Martii ordinatus est diaconus cardinalis; 4. Nonas
Aprilis consecratus est presbyter cardinalis tituli pastoris Sanctae Pudentianae. Mense
Iunii missus est in legatione Alamanniae. 8. Idus Novembris Mobilia filia Landulfi de Ceccano
data est in uxorem comiti Iacobo de Tricarico. 5. Idus Novembris combusta est Tecclena
a populo Ferentino.
25 1189. ind. 6. Hoc anno dominus Iordanus cardinalis reversus est de legatione Alamanniae
et applicuit Ceccanum in vigilia sancti Petri 11. Kal. Iulii. Et imperator Fridericus
in festo sancti Georgii coepit ire ultra mare cum maximo exercitu ad expugnandum Saladinum,
qui ceperat terram Ierosolimitanam et tenebat eam in sui ditione. Et perrexit
per Hungariam et Romaniam, ubi multa mala operatus est. Iohannes de Ceccano accepit
30 in uxorem Rogasiatam filiam comitis Petri de Celano. Mense Novembris Guilielmus rex
Siciliae absque haerede, quod magnum periculum fuit, mortuus est. Et sic omnes archiepiscopi
episcopi abbates et universi aulici comites Siciliae invicem convenientes, elegerunt
comitem Tancredum, et honorifice in regem coronaverunt.
1190. ind. 7. 10. Kal. Ianuarii Iohannes de Ceccano gladio militiae accinctus est.
35 8. Idus Maii comes Bertoldus legatus imperii Alamanniae ingressus est regnum Apuliae
cum magno exercitu, et ivit usque ad Arianum. Cui obviantes comes Riccardus de Cerra
et Iordanus Petri Leonis Romanus cum exercitu regis Tancredi, mense Septembris praedictus
comes Bertoldus ultra proficere non valens, sua voluntate exivit de regno. 6. Idus
Septembris domna Aegidia peregre profecta est ad Sanctum Iacobum.
40 1191. ind. 8. Henricus imperator imperavit annis quinque et mensibus 6. 3. Kal.
Maii ingressus est regnum Apuliae, obsedit civitatem quae dicitur Arcis, alio die cepit

eam, et incendit cum rocca, et de castello Arcis eiecit castellanum Mazzeon Burellus cum omnibus Latinis, et sic omnis terra redacta est in sui potestate usque Neapolim, et cum magno et innumerabili exercitu ipsam civitatem circumdedit et obsedit, et cum multis
45 et diversis machinis eam debellavit.

1191. ind. 8. Coelestinus III. sedit annis 7, mensibus 9. 7. Kal. Martii domina Aegidia de peregrinatione prospere regressa est. Episcopus Rodulfus Ferentinus 5. Kal. Martii mortuus est 18. Kal. Madii rex Henricus cum coniuge sua Constantia in ecclesia beati Petri a Coelestino papa imperialem coronam acceperunt 3. Kal. Madii.

50 1192. ind. 9. Hoc anno Diopuldus post reversionem imperatoris in Alamanniam coepit infestare regnum. Primo loco cepit Sanctum Germanum, quantum potuit expoliavit, et omnia mala quae facere valebat faciebat, per totum regnum depraedabat, et homines

p. 289.

vendebat. Hunc rigorem recepit a decano Montis Casini, et a Iohanne monacho eiusdem loci.

Inter multa quidem mala, quae rex gesserat isdem,

Quatuor advenit Napolim lunisque resedit:

Urbs manet invicta, rediit sine coniuge missa.

Salerni produunt, capiunt, misere Panormum

5 Regi Tancredo de tanto munere laeto.

Morbo devicti, remeant ad propria dicti;

Iudicio Christi remanent per rura relictii,

Vix superest tellus morientibus his sine ferro.

Rex Capuam venit, feretro se ponere fecit,

10 Et dux multorum lecto defertur equorum;

Muscaecerbellum iubet hic assumere bellum.

Cui sic incepit: *Pro me Corrade manebis.*

Annuit et, vitam pro quo nec ponere vitat,

Et roccae Sorae Corradus dulcis in ore.

15 De iussu cuius Arci remanet Diopuldus;

Et dux multorum cum paucis Theutonicorum;

Et patrios lares repetit sine coniuge, quam rex

Duxerat in regno secum remanere paterno.

Quos comes Acerrae sequitur, capud est quia guerrae.

20 Hunc statuit dictus regni dominumque magistrum;

Corde quidem parvus fuit hic, sed corpore magnus,

Pulcer in aspectu, viso velud angue receptus

Et fugit in bello vel ferrum iungere ferro,

Nomine Riccardus, nimis ad certamina tardus.

25 Fallax fortuna, quae dat post prospera dura,

Deseruit dictum, de quo satis est modo dictum.

Hic Capuam venit, hancque dolo non marte recepit:

De quibus invenit, nullum plus vivere quaerit.

Datque et aquaeductus morientibus is sine lussu

30 Quod plaustro ponunt, canis est et fluminis onus.

Et de castello Capuae fit pax sine bello:

Liberet ut dictus Corradus se, dedit ipsum.

Nil modo plus dicam, rediit gens pestis iniqua:

Ad mala multorum remanent duo Teutonicorum.

35 Hi patriae fulgur Corradus est et Diopuldus.
Hi renovant bellum, perturbant undique regnum.
Hi via cunctorum radix; doctrina, malorum,
Ad famam quorum rediit gens Teutonicorum,
Per mare; per terras reparantur et undique bella.
40 Ad Siculum ducat calamum nostrum mea Musa,
Mentibus adducat, quae sit fortuna secuta
Tancredum regem cum commissa sibi gente.
Reddat ut ablatam Romae mandat cui papa;
Reddidit, hancque cito missi retulere marito,
45 Et pater et natus a summo rege vocatus,
Deserit ad dicta puerum cum matre relicta,
Cui fuit et nata, pro multis luce creata;
Quam sibi coniunxit, rapuit, de carcere duxit
In bello doctus Brimmae Gualterius hostis.

p. 290.

50 Haec quia fama volans Gallorum duxit ad horas,
Rex diversorum collecta gente virorum
Apuliam quaerit, sulcavit et aequora remis.
Hic et Marchaldum iussit percurrere magnum
Aequoreos fluctus cum centum navibus aut plus;
55 Insimul has proras Messanae duxit ad horas.
Rex iuramentis Calabris aliisque receptis,
Tunc ad Messinam gaudet venisse carina.
Hanc urbem tollunt, mare pervenere Panormum,
Hos intraverunt portus simul applicuerunt.
60 Colloquio dulci sibi primos allicit urbis,
Et tactis sacris dedit omnibus oscula pacis,
Per Dominum veri, per caetera numina coeli
Unicuique sua servare per omnia iurat.
At fallax veri comitem Riccarde Caleni
65 Dirigit ad dictam pueri matremque relictam:
Urbs ut reddatur, monet, ut petat hoc comitatum.
Cui Litieque datur puero pro rege ducatus,
Per sacramentum puero donare Tarentum,
Si modo castellum reddat sibi Calatabellum.
70 Cur nimis infelix natorum tristia quaeris?
Tu fraudes morum non nosti Teutonicorum?
Omnia turbantur, pueri cum matre ligantur;
Iussit ut eis carcer custos ducatur, et arctet.
Gallia multorum fuit istis poena dolorum.
75 Lumine turbato puero post multa necato,
Mater et inbelles binae vixere puellae.
Quas comes ad lucis duxit portumque salutis,
Fertur et ad Brammam, per quem DC pendita dragma.
Hic et oves ipsas ad caulas detulit istas.
80 Si plus vixisset, mala quot et quanta tulisset,
De iussu cuius mors vitae, praevenit huius,

Nemo scire potest nisi solus qui regit omnes.
Omnia cum papa gaudent de morte tyranni.
Mortuus est mitis leo, raptor vel lupo agni,
85 Mortuus est vere, qui multos perdidit aere.
Si cui dixit *Ave*, fuit hoc ut ab hoste cavendum.
Mors necat, et cuncti gaudent de morte sepulti.
Apulus et Calaber, Siculus Tuscusque Ligurque
Italicis sextus Henricus nomine dictus
90 Teutonicorum natu rex, et origo malorum,
Imperio Romae sexto decessit ab anno,
Mille Dei centum bis demptis tribus ab istis
Transierant anni, periit cum pessimus anguis.
Ad Siculas partes vitam dimisit et artes.
95 Ductus Messenis cupiens poenas dare, poenis
Subditur infelix ibi mox, et ad infima venit.
Discere iustitiam magna res vivere recto,

p. 291.

Istius exemplo poterunt perpendere certo,
Quem rota fortunae, quem fallax gloria lunae
100 Enclipsin passum demersit ad infima lapsum.
Re patris invisus puer regnum rex Fredericus
Quod tenet, infidus vastat Diopuldus iniquus:
Additur huic Sorae Corradus dulcis in ore;
Marchio Marchaldus cupit his se iungere magnus
105 Quem pater ad curam pueri regni dare curat,
Cui parum durat regni pravissima cura,
Hunc necat obscura quae nulli parcere curat.
Hic quia Celani comitem devicerat, agris
Ceperat, et natum per quem putat esse beatum,
110 Non timet, inflatur, insanit, glorificatur.
Hunc qui sublimat, qui ditat, ducit ad ima.
Nobilis istorum mala vir sed tanta luporum
Atterit et fraudem quibus offers Apule laudem.
Mille Dei centum bis primo cum quibus anno
115 Per vim Francorum Capuae Terraeque Laborum
Est data magna salus Brammae, palus est ubi multa.
Teutonicorum Diopuldum vicit ad annem
Agnellae pontis Francis Gualterius ortus;
Hisque die deno venit victoria coelo
120 De Iunii mense, quo multos vulnerat ense.
Ad Cavios victi fugiunt castrisque relictis.
His Aquilae, Fundi comes et Riccardus in undis
Effugiens letum, cupiens redire Traetum,
Voce petit coelum: *Socii remeate Calenum*,
125 *Nemo tantorum valet ictus ferre virorum.*
Fortes insistunt, quos spero vincere vinctum.
Annus idem Domini fuerat, sed pugna secunda.
Victus ab hoste fuit primo Diopuldus ad undam

Pontis Caninarum prope Barulum Salpia Salum.
130 Fulserat undena lux Francis illa serena
Octubri mensis, ubi Christus pugnat et ensis
Apuliae, molles comitis fugat ille cohortes;
Per quem Scifridus, Octo Laviensis iniquus,
Carcere cunctorum sua lugent et sociorum.
135 Venit ad haec laetus Veneris certamina Petrus
Auri nummorum quem copia solum equorum.
Interfectorum nescimus nomina quorum;
Corpora rure iacent, et omnibus ilia patent.
Laudem sublimem fers Apule, tuque Latine
140 Regi cunctorum, qui traxit ab ore luporum,
Et vos per Francos facit amodo vivere francos.
Annus erat quartus Domini cum mille ducentis
Quando Summae Diopuldus in arce retentus,
Fur lupus invisus; laqueatus per Lodoicum.
145 Hanc decet et Iani lucem prima venerari,
Qua fuit impulsus, cui tam pius extitit usus,
Qua terit hunc axis qui se coniunxerat astris;

p. 292.

Quem rota sublimat, eadem duxit ad ima.
Huius opus gessit, hic munus rite capescit.
150 Tristitiam tristi Dominus modo duplicat isti.
Nil faciendo morae Corradus tunc cito Sorae
Custodum fraude roccam suscepit et arcem.
Gaudeat et caveat, nec nimium paveat.
Sunt quia divisi consortes ad mala nisi.
155 De domibus regno veteri de Turre memento
Tertius annus erat Domini cum mille ducentis,
Quando Salerni Gualterius ille receptus,
Urbis per stultum medium fugat et Diopuldum.
Prospera mensis erat lux Francis et duodena,
160 Quam decet a regni venerari gente Novembri.
Quintus et annus erat Domini cum mille ducentis,
Et fuit undena Iunii lux in prima mensis,
His octava datur indictio quae renovatur,
Cum comes est Brammae Sarni devictus ad amnem
165 Stultitia casu nec Marte solo superatus.
Multos Francorum dolor angit et Italicorum.
Est Runcevalli similis devictio Sarni,
Quando nepos magni Caruli fortissimus armis
In campo victus, Ganulus cum prodidit ipsum,
170 Qui revocare tuba dominum sociosque refutat.
Heu regale genus, iubar et decus omne Quiritum,
Heu genus oppositum vitiis, virtute potitum,
Quod cito sic cecidit multorum gloria, virtus!
Multis Apuliae capud est a corde rescissum,
175 Et datur ut culmo viridi sedeat Diopuldo

Qui nunquam novit quae sit natura leonis,
Indulgere quia cuius scit nobilis ira,
Parcere prostratis hic novit et humiliatis.
Culmus id est mundus, auriga Deus, rota currus,
Quos si quando volet ditat, terit et levat ore.

35 1193. ind. 10. Hoc anno domnus Coelestinus papa misit domnum Aegidium diaconum
cardinalem Anagniae Panormum; retulit imperatricem Constantiam, quam Salernitani
dederant regi Tancredo, et honorifice duxit eam Romam, et sic domnus papa honorifice
remandavit eam cum suis expendiis imperatori in Alamanniam.

40 1194. ind. 11. Hoc anno imperator praeparato magno stolio per mare misit in Siciliam,
et ipse cum magno exercitu per terram veniens 8. Kal. Septembris Campaniam applicuit,
et eam totam foderavit, et data securitate et pace toti Campaniae fecit Babucum expoliare
et depraedari. Postea ivit Salernum, et fecit magnam partem murorum diruere, et omnes
homines quos ad manus potuit habere captivavit, et totam civitatem expoliavit pro vindicta
uxoris suae, quam dederant regi Tancredo; et sic transivit in Siciliam.

45 Mense Decembris cum multis falsis promissionibus recepit Panormum et palatium, et
cum multis fallaciis et deceptionibus et sacramentis abstraxit regem Rogerium de castro
Catabellocte, ubi ipse secure et abundanter in divitiis et in cibariis permanebat.

50 1195. ind. 12. Hoc anno imperator Henricus per sacramenta decepit regem et omnes
comites, et posuit eos in vinculis et in ergastulis, et omne aurum et argentum quod de
regno ad manus habere potuit congregavit, et per terras et per mare in Alamanniam
misit; et ipse per terram reversus est in Alamanniam, deducens secum ligatos regem et
comites et quam plurimos alios.

1196. ind. 13. Hoc anno gratia et misericordia Dei omnipotentis tempore domini

p. 293.

Iohannis de Ceccano ecclesia sanctae Mariae Fluminis honorifice dedicata est et consecrata.
Ad quam consecrationem fuit tamquam pater domnus Iordanus presbyter cardinalis et
domnus Berardus Ferentinus episcopus, domnus Iohannes Anagninus episcopus, domnus
5 Petrus Signinus episcopus domnus Oddo Verulanus episcopus, domnus Taddaeus Alatrinus
episcopus, domnus Tedelgarius Tarracinensis episcopus. Officium sic incoeptum est. 9. Kal.
Augusti post coenam convenientibus episcopis cum domno cardinali et cum maxima
multitudine clericorum et laycorum tam Campaniae quam Maritimae et aliarum provinciarum,
ad ecclesiam sanctae Mariae Fluminis ordinata est processio; in qua processione
10 fuerunt 7 paria facularum adensa, 20 turibula argentea cum igne et aromatibus, 4 euangelistaria
argentea, 12 cruces argenteae, et 4 cagae cum reliquiis, quas reliquias deportaverunt
ad 4 papiliones, qui permanebant in cannapinis extra circuitum ecclesiae, cantantes
responsorium: *Haec est vera fraternitas*. Et in unoquoque papilione 7 lampades erant
ardentes, et sic in papilionibus vigilatae et custoditae sunt reliquiae a clericis cantantibus
15 et laudantibus et benedicientibus Dominum, et undique cantus et laus laycorum virorum et
mulierum per totam noctem non defecit.
Facto mane convenientibus episcopis et congregatis cum domno cardinale, secundum
rationem consuetudinis primo loco consecraverunt ecclesiam beatae Mariae semper virginis.
Deinde reparantes processionem; euntes ad papiliones tulerunt inde reliquias, et portaverunt
20 eas in ecclesia sanctae Mariae. Precibus omnium episcoporum domnus cardinalis locutus est
tam bene et subtiliter, quod omnes qui heri et nudius tertius eum agnoverant, incredibili admiratione
mirati sunt. Nondum finito sermone ecce domnus Iohannes de Ceccano, qui graviter
infirmabatur in domo sua, advenit sanus intus in ecclesiam; quod videntes omnes homines,
pro maximo miraculo recipientes, et quasi per mediam horam stupendo cum ingenti voce

25 gratiarum laudaverunt et benedixerunt Dominum, qui vivit et regnat in coelis. Sermone
finito, altare maius quod est in medio ecclesiae sanctae Mariae situm consecratum est per
manus domni Berardi venerabilis Ferentinatis episcopi, assistentibus et cooperantibus ei
domno Iordano venerabili cardinali sanctae Romanae ecclesiae, et domno Iohanne venerabili
Anagnino episcopo ad honorem Dei omnipotentis Patris et Filii et Spiritus sancti et gloriosissimae
30 virginis Mariae matris domini nostri Iesu Christi de reliquiis istis: de ligno Domini,
de vestimento beatae Mariae, Petri apostoli, Iacobi apostoli, Marci euangelistae, Laurentii
martyris, Sebastiani et sociorum eius, Pancratii et sociorum eius, sanctorum innocentum
Marii Marthae Audifax et Abacuhc, Stephani papae, de lapide sancti Stephani protomartyris,
Chrisanthi et Dariae et sociorum eius, Eventii et Alexandri, Caesarii martyris, Quirilli episcopi
et martyris, Nicolai episcopi et confessoris, Ylarii diaconi, Barbare virginis et martyris,
35 Margaritae virginis et martyris, Aureliae, Superantiae, de vestimento sancti Thomae Cantuariensis
archiepiscopi. Ipso die et ipsa hora consecratum est altare sancti Pauli, quod est situm in
porticu praedictae ecclesiae, per manus domni Oddonis venerabilis Verulani episcopi de reliquiis
istis: Marcellini et Petri; Marci et Marcelliani, Mauritii martyris, Naboris martyris, Abundii,
Nereii, de sanguine beatae Lucillae. Secundinae virginis. Eo die et eadem hora altare sancti
40 Quirici, quod est situm in alio porticu saepe nominatae ecclesiae, consecratum est per manus
domni Thaddei venerabilis Alatrini episcopi de reliquiis istis: de ligno Domini de petra sepulchri,
Sebastiani, quadraginta martyrum, sanctae Barbarae. Ipso die et ipsa hora ecclesia
beati Matthaei apostoli, quae est iuxta saepe dictam ecclesiam, cum altari consecrata est per
manus domni Petri venerabilis episcopi Signini, assistente et cooperante ei domno Tedelgario
45 venerabili Tarracinensi episcopo de reliquiis istis: de vestimento virginis Mariae,
Philippi et Iacobi, Marci et Marcelliani, Grisanti et Darie, Concordii martyris et aliorum
sanctorum, quorum nomina Deus novit. Expletis divinis officiis reversus est unusquisque
episcopus ad propria hospitia. Domnus cardinalis reversus est ad curiam. In apparatu
ciborum 100 panes, 6 urnae vini, 1 vacca, 2 porci, 2 castrati, 6 gallinae, 15 pulli, 1 anser,
50 media libra piperis et cinnamomi et sofferanae. Domnus episcopus Anagninus ad ecclesiam
sancti Iohannis, 90 panes, 5 urnae vini, 1 vacca, 1 porcus, 4 gallinae, 10 pulli, 1 anser,
9 quartae de annona, 1 par bacillum, 2 tuallae, 1 libra de cera pro candelis, et 2 pro faculis.
Domnus episcopus Alatrinus tantundem ad ecclesiam sancti Petri. Domnus episcopus
Verulanus tantundem ad ecclesiam sancti Quintiani. Domnus episcopus Terracinensis ad
55 ecclesiam sancti Nicolai 50 panes, 2 urnae vini, media vacca, medius porcus, 2 gallinae,

p. 294.

6 pulli, 1 anser, 3 unciae piperis et cinnamomi, 3 quartae annonae 2 bacili, 2 tuallae,
1 libra de cera pro candelis, 2 pro faculis. Domnus episcopus Signinus tantundem ad
domum Stephani de Natoni. Magister Iohannes Ferentinus, 1 porcus, 20 panes, 1 urna vini,
3 pulli, 1 quarta de annona, 1 uncia piperis ad domum Iohannis Gagetanis. Omnes ecclesiae
5 de Ceccano secundum quantitatem habuerunt panem et carnem. Domnus Berardus
episcopus Ferentinus remansit ad ecclesiam sanctae Mariae propter Ferentinates quibus
volebat dare expensas, et dedit omnibus illis qui recipere voluerunt; et corpus ecclesiae
tantis hominibus dedit cibalia, ut illi qui scribere vellet fastidium generaret; sed gratia Dei
nullus venit eo tempore pro cibaliis qui vacuus recederet.
10 Finita consecratione ecclesiarum et altarum, primam oblationem quae ibi oblata fuit
domnus cardinalis obtulit, et manibus suis posuit super maius saepe nominatum altare
suum paratum pretiosum, videlicet bonum amictum frisatum, bonum camisiolum frisatum,
bonum cingulum frisatum, pulchram stolam cum manuale, optimam tunicam cum dalmatica
et planetam frisatam cum tali friso, quod domnus cardinalis emerat in Colonia pro novem
15 marchis de argento, optimam tuallam frisatam super altare, pulchra sandalia cum caligis,

bonum faldestorum. Secundam oblationem dominus Iohannes de Ceccano obtulit, videlicet chartam libertatis, quam ipse manibus suis supra saepe nominatum altare posuit taliter scriptam:

20 *In nomine Domini amen. Anno dominicae incarnationis 1196. pontificatus domni Coelestini III. papae anno 6, indictione 14, mense Iulii, die 24. Iulii. Hac die ego Iohannes de Ceccano in praesentia domni Iordani cardinalis Sanctae Pudentianae charissimi patru mei, et venerabilium episcoporum Berardi Ferentinatis, Petri Signini, Iohannis Anagnini, Tadei Alatrini et Oddonis Verulani, Tedelgarii Tarracinensis, et multorum hominum totius Campaniae et*
25 *Maritimae, tam clericorum quam etiam laicorum, inductus amore divino, et pro redemptione animae meae atque meorum parentum praeteritorum praesentium et futurorum, concedo ecclesiae sanctae Mariae de Flumine, et domno Landulfo dilecto abbati eiusdem ecclesiae, et universae familiae eius, tam clericis quam etiam laicis, praesentibus et futuris, plenam et perpetuam libertatem, abrenuntiando datae malo usui, et omnibus exactionibus; et si quis pro quocunque crimine commisso ad ecclesiam istam confugerit, nec ego nec successores mei per me vel per*
30 *ministros meos ei, dum ibidem fuerit, nec violentiam aliquam nec iniuriam inferemus, nisi in mortem meam, meorum haeredum, vel in prodicione castrorum meorum, vel in combustione ipsorum castrorum fuerit machinatus. De ordinatione clericorum et destitutione me nullatenus intromittam. Si vero clericus aut laicus eiusdem ecclesiae in aliquo offenderit, abbas cum clericis in eorum capitulo cogent ipsum ad iustitiam exhibendam; salvo iure patronatus. De*
35 *consilio igitur communi domni Iordani cardinalis et omnium episcoporum, et consensu Iohannis de Ceccano institutum est, ut quicumque contra hanc concessionem fecerit, vinculo anathematis innodetur, et partem cum Dathan et Abiron habeat. Ad maiorem itaque cautelam, ne quod factum est, diuturnitate temporis in oblivionem veniat, presbytero Benedicto dilecto notario nostro id scribere mandavimus, et cartam ipsam fecimus sigilli nostri munimine*
40 *insigniri.*

1197. ind. 15. Hoc ipso anno Henricus imperator egressus Alamanniam, pridie Kal. Decembris advenit Ferentinum, et per 7 dies ibi moratus cum pace et aequitate, postea ivit Capuam; et invento ibi comite Riccardo de Cerra in ergastulis fecit eum iudicare et per pedes ad caudam equi ligare et per lutum omnium platearum Capuae fecit deducere;
45 et iussit eum post hoc per pedes appendi, et tam diu in patibulo mansit appensus, quousque imperator mortuus est. Post nativitatem Domini Henricus imperator egressus Capuam, ivit in Siciliam. 17. Kal. Februarii Celestinus papa obiit. Eo die Loterius diaconus cardinalis electus, 7. Kal. Martii consecratus est in Innocentium III. papam.

1198. Hoc anno Henricus imperator obiit in Sicilia. Philippus et Oddo electi reges
50 in Alamannia. Hoc anno Mercoaldus et Diopuldus et Corradus Sorelle congregato magno exercitu Teutonicorum ceperunt Sanctum Germanum. et depraedaverunt, et omnes homines et mulieres fugientes ad Montem Casinum, quos capere potuerunt, in vinculis tenuerunt et vendiderunt, et monasterium obsiderunt per 8 dies. Adveniente nocte festi sancti Mauri, Dominus misit super eos tantam tempestatem ventorum et aquarum, quod diruit omnes

p. 295.

papiliones, et fugientes ad Sanctum Germanum multi mortui sunt per viam. Populus qui erat intra monasterium, egressus mane, videns miraculum quod factum fuerat, deferens gratias Deo, remiserunt papiliones et omnia quae ibi invenerunt. Et Teutonici ultra non fuerunt ausi ibi ascendere, sed custodiebant vias, ne innumerabilis populus virorum mulierum
5 parvulorum Sancti Germani et abbatae fugere posset. Sciebant inopiam panis ibi esse, sed abbas Roffridus et magister Gerardus cardinalis cum consilio multorum nobilium armatorum qui ibi erant pro defensione monasterii, dederunt 300 uncias auri Mercoaldo; et sic reliquit Sanctum Germanum valde vastatum; et cum toto exercitu ivit in Siciliam. Quot et

10 quanta mala ibi fecit et successores sui, magis generaret fastidium tristitiae quam affectum
laetitiae. 2. Kalendas Decembris venit Diopuldus in Campaniam cum exercitu, et cepit
Ripas et Turicem, et sedit ibi per 3 ebdomadas, et depraedavit et guastavit quantum potuit
ipsa tantummodo castella.

1199. Hoc anno venit comes Gualterius Francigena; mense Iunii ingressus regnum
15 ivit Capuam. Diopuldus cum comite Fundano et cum magno exercitu ivit super Capuam
ad capiendum comitem Gualterium. Comes Gualterius cum parvo suo comitatu 4. Idus
Iunii egressus foras, confidens in misericordia Dei ivit super Diopuldum, et expulit eum et
fugavit de castris, multis interfectis et captis. Videntes Capuani tantum miraculum, valde
obstupuerunt et laudaverunt Deum. Cum comes Gualterius omnia castra videret vacua de
20 hominibus, plena magna supplectile et animalibus; primo loco milites omnes quos habebat
captos misit in custodiam Tianum. Postea de castris et equis pro suo velle et gratia dedit
benedictionem Capuanis. Alio die omnes mortuos, qui iacebant per campos, fecit eos
sepelire in magnum vallum. Diopuldus, Sifridus et Oddo Laviensis et alii quam plures in
25 Apuliam fugientes, eodem anno et tempore vires et animum resumentes, et viriliter confortantes,
coeperunt congregare exercitum et praeparare se ad pugnam campestem in territorio
Barlettae prope pontem Cannarum. Quod audiens comes Gualterius, similiter congregavit
exercitum cum domno Roffrido Casinensi abbate, et cum magistro Rogerio Apuliae
cardinali ivit super exercitum Diopuldi paratus ad bellum. Adveniente fine mensis Octobris
comes Gualterius coepit pugnate fortissime Diopuldum et exercitum eius; in qua pugna
30 Diopuldus devictus et fugatus, captus est Sifridus, et Oddo Laviensis et quam plures alii
parvi et magni. Tanta strages mortuorum ibi facta est, quae. prae multitudine numerata
non fuit. Et sic comes Gualterius in campo Dei misericordia victor extitit.

*In nomine Domini. Amen. Anno dominicae incarnationis 1201, ind. 4, pontificatus domni
Innocentii III. papae anno eius 4, Kalendis Maii. Hac die, in praesentia nobilissimi viri domni
Iohannis de Ceccano ante portam Sanctae Mariae Fluminis, ego Robertus quondam filius
35 domni Raynaldi vicecomitis, miles et habitator Ceccani, vendo tibi presbytero Landulfo et abbati
Sanctae Mariae Fluminis de Ceccano et tuis successoribus in sempiternum, unam terram quae
est in territorio Ceccani, in loco qui dicitur Campus amici, pro 6 libris proveniensium, et si plus
valet dono ipsi ecclesiae praescriptae pro anima mea et parentum meorum; cuius latera sunt
haec: a primo, secundo et tertio latere terra Benedicti Iohannis papae, a quarto latere via
40 publica; et promitto me ipsam terram defendere ab omni homine qui calumniam facere vellet
iam dictae ecclesiae; et si non defendero, obligo me meosque haeredes in poena duplum, et
poena soluta venditio firma permaneat. Huius venditionis hi sunt rogati testes: Benedictus de
Land. Magister Spinellus. Magister Raynon. Petrus de Vigerla. Magister Raynulphus.
Anno Domini 1201, ind. 4, pontificatus domni Innocentii III. papae anno eius 4, mense
45 Augusti, die 22. Quoniam humana natura imbecillis et debilis, ea quae ab hominibus aguntur
de facili diuturnitate temporis oblivioni mandat; ideo in legibus et consuetudinibus introductum
est, ut scriberentur. Ego Iohannes de Ceccano propria et spontanea mea bona voluntate trado
et dono in perpetuum tibi domno Landulfo abbati venerabili Sanctae Mariae de Flumine de
50 Ceccano duas petias terrae in territorio Ceccani, unam in loco qui dicitur Campus amici, in
cuius latera sunt haec: a primo latere terra Roffridi de Marina, a secundo via publica, a
tertio latere terra de Landulfo de Suffla, a quarto flumen. Alio vero terra in loco qui dicitur
Cosa, a primo latere terra Sancti Clementis et terra Sancti Nicolai, a secundo latere Cosa, a
tertio latere terra domni Beraldi et terra Girardi, a quarto latere via publica. Pro qua
donatione recipio unum molendinum in territorio Ceccano, in loco qui dicitur Vadum in locatione*

p. 296.

in vita mea, o te iam dicto abbate et sociis tuis, presbytero Helia, presbytero Nicolao Capella,

presbytero magistri Ioachim, presbytero B. de Alberto, diacono Christophoro, diacono Nicolao, subdiacono Guidone, clerico Iacobo et clerico Adinulpho. Tali siquidem conditione praedictum debeo molendinum, tenere et habere in vita mea, quod post mortem meam totum integrum
5 revertatur molendinum ecclesiae sanctae Mariae cum ferramentis et petris, quae tunc temporis ibi erunt. Et si aliquis forte, quod non credo, litem aliquam vel calumniam ecclesiae iam dictae inferre attentaverit, do tibi tuisque successoribus plenam potestatem eos sub vinculo anathematis innodare. Ad maiorem igitur cautelam praecepi presbytero Benedicto notario meo, ut hoc totum in scriptis redigeret et sigilli mei munimine roboraret. Hi sunt vocati testes: Domnus Iohannes Domini. Domnus Trasmundus Sarracenus. Domnus Siginulfus. Domnus Iohannes domni Radulphi. Domnus Philippus domni Rainaldi.
10 In nomine Domini. Amen. Anno dominicae incarnationis 1202, ind. 5; pontificatus domni Innocentii III. papae anno eius 5, mense Aprili, die 15. Iohannes de Ceccano dilecto cellerario suo Noe salutem et amorem. Volentes diligere ecclesiam sanctae Mariae Fluminis de Ceccano et in veneratione eiusdem ecclesiae abbatem domnum Landulfum et eius socios habere, atque in iustis petitionibus tuis te in hac parte audire, admittimus preces tuas, atque damus tibi licentiam vendendi terram quam tu habes in territorio Ceccano in loco qui dicitur Pariti, secundum quod petisti. Ego Noe nullo me prohibente neque vim faciente, sed propria spontaneaue mea bona voluntate vendo tibi domno Landulfo abbati Sanctae Mariae de Flumine praedictam terram et
15 tuis successoribus, in praedicto territorio et loco Ceccano pro viginti solidis, et si plus valet dono ipsi ecclesiae in perpetuum, cuius latera sunt haec: a primo latere terra Transmundi de Aczo, a secundo latere terra domni Simonis de Mauro, a tertio et quarto latere via publica. Hi sunt testes: Domnus Siginulfus. Domnus Philippus domni Rainaldi. Domnus Guido domni Rainaldi clericus.
20 1200. Terrae motus grandis.
1202. ind. 5. Hoc anno 3. Kal. Ianuarii fuit nimia tempestas ventorum, quae arbores eradicavit innumeras, aedificia diluit, domos evertit, atque eversione domorum et allisione sua plurimos interemit. Hic annus ab omnibus dictus est annus famis. Mensura grani de Ceccano assidue vendebatur pro 16 solidis proveniensium et haec inopia frumenti fuit per totam Lombardiam et Thusciam Romaniam et Campaniam; per regnum Apuliae et Terrae Laboris.
25 1203. ind. 6, 11. Kal. Februarii Beraldus episcopus Ferentinus obiit. Nonas Maii indignatione Romanorum domnus papa venit Ferentinum, 2. Kal. Iunii fecit ibi et consecravit domnum Albertum Longum canonicum Anagninum episcopum de Ferentino.
30 1204. ind. 7. Hoc anno 7. Kal. Februarii Corradus comes Sorelle genere Teutonicus venit Babucum nocte cum multitudine armatorum, et per scalas quas secum detulerant ascendentes, introgressi sunt nemine sentiente. Expergefacti tandem ad quorundam suorum clamores Babucani et se invicem cohortantes, divino nutu expulerunt omnes. Atque interfectis ex eis amplius sexaginta vulneratisque nonnullis, inanes ac vacuos remiserunt.
35 1206. ind. 9, 7. Kal. Madii domnus Iordanus presbyter cardinalis Sanctae Pudentianae obiit; 2. Idus Maii domnus papa Innocentius Ferentinum venit, et ab ecclesiis fodorum recipere noluit, dicens quod ultra modum ecclesiae gravarentur. 2. Kal. Iunii Stefanus diaconus Sancti Eliae de Ceccano factus est camerarius domni papae.
40 1208. ind. 11, 15. Kal. Martii, anno 10. domni Innocentii papae III, Sorella capta est; et Nonas Ianuarii Sora tradita est et a Teutonicorum tyrannide liberata. Factum est hoc per domni papae Innocentii III. sollers studium et laborem in manu camerarii sui domni Stephani, germani sui Riccardi, domni cardinalis Petri de Sasso rectoris Campaniae. Sora autem tulta est per abbatem Casinensem Roffridum et Malgerium Sorellum et quosdam alios. Duravit hoc Teutonicorum iugum gravissimum 17 annis, per quos tota regio multifarie
45 multisque modis afflicta est et depauperata per plurimum. Oddo imperavit. Celebrato festo ascensionis Domini Innocentius papa III. egressus Roma venit Anagniam; 16. Kal.

Iulii egressus Anagniam invenit domnum Iohannem de Ceccano cum 50 militibus pulcherrime praeparatis ad Alatrum ad conducendum et ludendum coram domno papa usque ad fontem castrum Iuliani, ubi inventus est clerus totius terrae domni Iohannis de Ceccano,

p. 297.

paratus ad processionem usque intro castrum Iuliani. Ante ianuam ecclesiae domnus Albertus Ferentinus episcopus cum clericis de Ceccano honorifice paratis et indutis vestibus ecclesiasticis, recepit domnum papam, cantando responsorium: *Tua est potentia*. Finita apostolica benedictione, unusquisque rediit ad propria hospitia, clerici de Ceccano redierunt
5 ad papilionem; extra castrum honorifice praeparatus fuerat eis cibus. Ministri domni papae et cardinalium et aliorum clericorum et laycorum receperunt cibaria honorifice et abundanter pro suo velle in platea, in pane et vino et porcis, in vaccis. in castratis in haedis, in porcellis, in gallinis, in anseribus, in pipere, in cinnamono, in sophrana, in cera, in hordeo et in herba. Post nonam usque in hora coenae cum suis militibus domnus Iohannes
10 de Ceccano in praesentia domni papae iocavit burbudando. Feria tertia alio die domnus papa ivit Pipernum, et cornedit ibi et dormivit; et domnus Iohannes de Ceccano cum toto comitatu suo similiter Pipernum ivit. Ad auram post meridiem domnus papa cum omnibus ivit ad monasterium Fossae novae; solemniter receptus cum processione, in refectorio cum conventu coenavit. In sero inventi sunt 200 equi ad hordeum, paleam et herbam.
15 Feria quarta clarente die domnus papa dedicavit altare maius ecclesiae novae praedicti Monasterii. Eadem hora et in ipso loco domnus Riccardus frater domni papae factus est comes Sorae, et exaltatus, et bucina vociferatus per prothonotarium a domno Federico rege Siciliae pro hoc delegatum. Et per totum diem ibi domnus papa moratus cum conventu, comedit in refectorio. Feria quinta adveniente domnus papa a conventu monachorum,
20 usque ad portam monasterii cum processione celebri conductus, ivit ad castrum Sancti Laurentii; die et nocte permansit ibi. Feria sexta adveniente ivit Castrum, et die et nocte ibi pernoctavit. Sabbato transivit ad Ceperanum, die et nocte permansit ibi. Dominico die proximante a clero totius abbatiae Montis Casini sollempniter in Sanctum Germanum domnus papa receptus est, et ibi permansit usque in 7. Kal. Augusti. Propter
25 quod festum beati Iohannis baptistae, sancti Petri apostoli et sancti Iacobi apostoli celebravit ad Montem Casinum. 7. Kal. Augusti domnus papa ivit Soram, et ibi recepit ecclesiam sanctae Mariae Fluminis de Ceccano sub sui protectione et beati Petri apostoli, et memoriales litteras suo sigillo signatas in hunc modum fieri praecepit:
30 *Innocentius episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis abbati et clericis Sanctae Mariae de Flumine de Ceccano salutem et apostolicam benedictionem. Iustis petentium desideriis dignum est nos facilem praebere consensum, et vota quae a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis precibus grato concurrentes assensu, personas vestras et ecclesiam sanctae Mariae de Flumine de Ceccano, in qua divino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis tam ecclesiasticis quam mundanis, quae in praesentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum iustis modis dante Domino poteritis adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus. Specialiter autem sancti Stephani et sancti Quirici ecclesias cum omnibus tenementis et pertinentiis suis, forestam iuxta ecclesiam sancti Stephani et de capite pontis de prato et de tineis, molendina, vineas iuxta ecclesiam ipsam, et aliam, quam emistis in loco qui appellatur Marana, redditus, decimas, oblationes, homines, hortos et possessiones alias ad vestram ecclesiam pertinentes, sicut hactenus iuste ac pacifice possidetis, vobis et per vos eidem ecclesiae auctoritate apostolica confirmamus, et praesentis scripti patrocinio communimus, libertates quoque et immunitates, nec non et exceptiones secularium exactionum, a dilecto filio nobili viro Iohanne de Ceccano, tam pie quam provide vobis et ecclesiae vestrae concessas, sicut in eiusdem nobilis authentico*

45 *perspeximus contineri, ratas habemus, et eas perpetuis temporibus illibatas decernimus*
permanere, cuius tenorem de verbo ad verbum praesenti pagina duximus inserendum: „In nomine
Domini. Anno dominicae incarnationis – insigniri.” Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostrae protectionis et confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.
50 *Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri*
et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Sorae 14. Kal. Septembris, pontificatus
nostri anno 11.

Audita fama et cognita rei veritate dominus papa de morte Philippi dicti regis

p. 298.

Alamanniae, condoluit miserae morti eius, eo quod ita subito sub papilione in lecto nudus
iacens, per manus cuiusdam fidelis sui qui dicebatur Falsusgrave mortuus est. Eadem
hora constituit duos legatos videlicet domnum Hugulinum Ostiensem episcopum, et domnum
Leonem Branceleonis presbyterum cardinalem Sanctae Crucis; et misit eos in Alamanniam
5 ad conducendum Oddonem regem Romae pro accipienda ibi imperiali corona. 12. Kal.
Octobris dominus papa egressus Sora, venit ad monasterium Casaemarii, et pernoctavit
ibi. Alio die valde mane dominus papa ivit Ferentinum, et mansit ibi per mensem, et ab
episcopo Alberto noluit recipere fodorum, dicens: *Ego scio statum ecclesiarum; episcopi*
vestri si tot et tantis vicibus quantis ego Ferentinum venio, a vobis fodorum recipere vellent,
10 *ecclesiae vestrae ultra modum gravarentur, et ob hoc recipere nolo.* Dominus papa reversus
est Romam, et hiemavit Romae.

1209. ind. 12. adveniente, tempore aestatis post ascensionem Domini papa Innocentius
ivit Viterbium; aliquando visitans vicinas terras, tamen Viterbium revertebatur, et tamdiu
ibi stetit, quousque advenit Oddo rex cum magno et inusitato exercitu. Dominus papa pro
15 sua voluntate cum Oddone rege multa locutus, reversus est Romam, et rex Oddo post
eum cum exercitu. Kalendis Octobris dominus papa in ecclesia sancti Petri honorifice
coronavit praedictum Oddonem imperiali corona. Celebrato sacrificio coronationis dominus
papa volens reverti Romam, non poterat propter innumerabiles armatos equites Teutonicos,
qui manebant extra ianuas Sancti Petri usque in portam Romae pontis Sancti Petri.
20 Oddo coronatus imperator vestitus imperialibus vestimentis sacratis, mitratus et coronatus,
ivit cum domno papa usque ad portam Romae et dominus papa ibi eum benedixit, licentiavit
et rogavit eum, ut alio die adveniente recederet a territorio Romano; quod ipse minime
fecit, sed deficiente Romano fodoro et adveniente in castris panis et vini inopia, volens
nolens recessit a Roma; et ab ipso tempore Oddo imperator periurando coepit habere
25 irrita et vacua omnia praecepta domni papae, et infestare et minuere omnia iura ecclesiae;
sed quia Dei iudicio exercitus eius fame consequente decrescebat quotidie, ferocitatem
animi sui non poterat perficere. Unde dominus papa coepit eum monere per archiepiscopum
Pisanum et alios episcopos et abbates, ut recederet ab iniquitate et infestatione ecclesiae,
quod facere contempsit, et recognosceret Deum, et viveret secundum legem Dei omnipotentis,
30 et ratione et iustitia, et obedientiam ecclesiae observaret, et perficeret quae
iureiurando promiserat. Omnia vilipendens facere recusavit, tandem dominus papa eum
excommunicavit. Per Lombardiam et per Tusciam Oddo dictus imperator hiemavit.
In nomine Domini amen Anno Domini 1209, pontificatus domni Innocentii III. papae
anno eius 12, mense Martii, die 8. Hac die ego magister Rainolfus nullo me prohibente aut
35 *vim faciente, sed propria spontaneaue mea bona voluntate trado et vendo tibi domno Landulfo*
venerabili abbati Sanctae Mariae de Flumine, et sociis tuis omnibus vestrisque successoribus in
perpetuum pro iam dicta ecclesia, id est vineam unam positam in territorio Ceccano in via sancti
Stephani; propter quod accepi a vobis tres libras proventiensium, concessa mihi licentia a domno
Iohanne comite Ceccano. Et si ego vel mei haeredes vobis vestrisque successoribus litem aliquam

40 *intulerimus, et ab omni homine eam non defenderimus, obligo me meosque haeredes vobis*
vestrisque successoribus in poena dupli; et venditio haec firmo permaneat. Et ego Iohannes
comes Ceccani inductus utriusque partis precibus, et pro redemptione peccatorum meorum,
concedo et confirmo hanc venditionem huius vineae fieri, quae his lateribus terminatur. A primo
45 *latere est via publica, a secundo latere est vinea Petri Versagranum, a tertio est terra Gammecase,*
a quarto est vinea magistri Bellonis. Ad maiorem itaque cautelam praecepi presbytero
Benedicto dilecto notario meo, ut hoc in scriptis redigat et mei sigilli impressione consignet.
Hi sunt rogati testes: Magister Spinellus testis. Magister Amatucius testis. Amato Iohannis
Bovis testis.

In nomine Domini amen. Anno dominicae incarnationis 1209, pontificatus domni Innocentii
50 *III papae anno 12, mense Novembris die 3. Hac die ego .Bartolomeus mali Nepotis*
nullo me cogente aut vim inferente, sed proprio motu et mea voluntate atque tributa mihi
potestate a domno Iohanne comite Ceccani, trado et vendo tibi irrevocabiliter et in perpetuum
domno Landulfo venerabili abbati Sanctae Mariae de Flumine, et sociis tuis omnibus vestrisque

p. 299.

successoribus, id est vineam unam positam in territorio Ceccano, quae his terminatur lateribus:
a primo latere est rivus balnei, a secundo est vinea Baronis Gaudibilis et terra Iohannis Sarraceni,
a tertio est terra Raynaldi Mucidi et vinea Rachelis, a quarto est vinea Petri Maionis.
Propter quod accepi pretium a vobis quatuor libras proventiensium et dimidiam, et quod plus
5 *valet do vobis pro redemptione peccatorum meorum. Et si ego vel mei haeredes*
vobis vestrisque successoribus litem aliquam intulerimus, et eam ab omni homine non defenderimus,
obligo me meosque haeredes vobis vestrisque successoribus in poena dupli, et venditio
haec firma permaneat. Et ego Iohannes Dei gratia comes Ceccani, inductus utriusque partis
precibus et pro redemptione meorum peccatorum concedo et confirmo hanc venditionem huius
10 *vineae fieri. Ad maiorem itaque confirmatione praecepi presbytero Benedicto, dilecto notario*
meo, ut hoc in scripsit redigat, et mei sigilli impressione consignet. Hic sunt rogati testes:
Magister Iacobus Sancti Heliae testis. Guido Clericus Ferentinus testis. Robertus domni Raynaldi
testis.

In nomine Domine aeterni amen. Anno dominicae incarnationis 1209, pontificatus domni
15 *Innocentii III. Papae anno eius 12. Kal. Maii. Hac die consecratum est altare ecclesiae beati*
Iacobi apostoli, quae posita et iuxta pontem Ceccanum, per manus domni Alberti venerabilis
Episcopi Ferentini. De reliquiis sanctorum apostolorum Philippi et Iacobi, sancti Stephani
Protomartyris, sancti Nicolai confessoris, sancti Blasii martyris, sanctae Barbarae virginis,
et sanctorum martyrim Crhysanthi et Dariae et sociorum eius, Eleutherii episcopi et martyris,
20 *Ambrosii martyris, Pontiani martyris, Marcellini et Petri, et aliorum quorum et nomina*
Deus novit. Et ego Albertus de Dei misericordia confisus et meritis gloriosae virginis Mariae
et beatorum apostolorum et sanctorum martyrim Iohannis et Pauli atque Ambrosii et omnium
sanctorum, omnibus qui ad praenominata ecclesiam in huius consecrationis die cum devotione
et reverentia venerint ad rogandum Deum pro remissione peccatorum, de iniuncta sibi poenitentia
25 *quadraginta dies et quartam partem venialum relaxamus, per Christum dominum*
nostrum. Et hanc chartam nostri sigilli munimine confirmamus.

In nomine domini nostri Iesu Christi anno eius 1209, pontificatus domni Innocentii III.
papae anno eius 12, mense Augusti die 4. Quoniam humana natura debilis est et infirma, ideo introdu
est et sapienter provisum, ut ea quae inter homines contrahuntur, in scriptis
redigantur, ne oblivioni perpetuo tradantur. Ego Iohannes de Ceccano propria spontanea
30 *mea bona voluntate, nullo me cogente aut vim faciente, pro redemptione animae meae irrevocabiliter*
trado et dono in perpetuum ecclesiae sancti Iacobi, cappellae sanctae Mariae de
Flumine et domino Landulfo venerabili abbati eiusdem loci et sociis eius quendam hominem

meum Iohannem Bonum nomine, cum toto tenimento suo, mobilibus et immobilibus suis, et omnibus ad eum pertinentibus, reservata mihi meisque haeredibus hac conditione, ut quando colligere faciam maiorem datam, ab ipso Iohanne Bono competens quaeratur adiutorium, ita quod non sit gravatus. Facta est itaque talis donatio in praesentia Iohannis abbatis Sancti Clementis, Beraldi abbatis Sancti Angeli de Casuere, et Georgii Sancti Heliae capellani, et in praesentia Philippi de Raynaldo, Philippi domni Heliae, et Samsonis militum, et hi omnes vocati sunt testes. Ad maiorem quoque cautelam et corroborationem facti mandavi presbytero

35
40

Benedicto, dilecto notario meo, ut haec in suis scriptis redigeret et mei sigilli impressione consignet.

Anno dominicae incarnationis 1209, pontificatus domni Innocentii III. papae anno eius 12, mense Decembris die 6, Iohannes de Ceccano dilecto familiari suo Raheli et Iohanni filio eius salutem et amorem. Volentes diligere ecclesiam sanctae Mariae de Flumine, et in veneratione eiusdem abbatem domnum Landulfum et eius socios habere, atque in iustis petitionibus tuis te in hac parte audire; admittimus preces tuas, atque damus tibi licentiam vendendi vineam quam tu habes ad rivum balnei, secundum quod petisti. Et ego Rahel nulla vi coactus sed propria spontaneaue mea bona voluntate et filii mei Iohannis trado et vendo tibi domno Landulfo tuisque successoribus pro ecclesia sanctae Mariae de Flumine vineam unam in territorio

45
50

p. 300.

1210. Oddo dictus imperator per Tusciam aestivo tempore permanens, mense Novembris prohibitus a domno papa et excommunicatus, consilio domni Petri comitis de Celano et consilio Diopuldi ingressus est regnum Apuliae. Celebrato festo sancti Martini super Soram, tota terra usque Capuam redacta est in suo imperio; et citius quam potuit ivit super Aversam, et obsedit eam usque ad nativitatem Domini; non valens eam capere, reversus est Capuam, et hiemavit ibi, faciendo machinas ad capiendas civitates quae nolebant venire ad suam fidelitatem.

5

1211. Adveniente tempore aestatis, tota Apulia et Terra Laboris et maxima pars Calabriae devenerunt ad fidelitatem Oddonis dicti imperatoris. Interim nuntii Alamanniae venerunt ad Oddonem dictum imperatorem, qui dixerunt ei totam Alamanniam rebellatam fore. Et omnes archiepiscopi episcopi abbates duces principes comites et omnes barones Alamanniae elegerunt Fridericum regem Siciliae in imperatorem, et mandaverunt in Siciliam nuncios, qui conducerent dictum Fridericum salvum et incolumem ad recipiendum imperium in Alamannia. Quo audito praedictus Oddo imperator congregavit comites Apuliae et Terrae Laboris, confirmavit cum eis pacem et suam bonam voluntatem. Tactus dolore cordis intrinsecus, reversus est in Alamanniam, insidiando qualiter iam dictum Fridericum regem Siciliae capere posset, si ausus foret arripere iter vel per mare vel per terram.*

10
15

* *In margine codicis 2. haec leguntur:* Hoc anno tanta nix descendit ad terras, quod omnis homo vivens dicebat numquam tantam vidisse; per planitiem duxit aquam ultra modum, et tam hiemavit per 15 dies, quod desiccavit multas ficus per vallas a radicibus.

20

1212. Fredericus rex Siciliae sola misericordia Dei vocatus in Alamanniam electus imperator, arripiens iter eundi in Alamanniam 16. Kal. Aprilis, quod fuit sabbato palmarum applicuit Gaietam, ibi honorifice receptus et ministratus mansit per mensem, postea ivit Romam. Quem domnus Innocentius papa tanquam et benigne suscipiens, cum maxima honorificentia eius solvit omnes expensas in civitate, et extra ei .. uncias auri dedit, et

25

omnia necessaria ei atque galeis usque Genuam ministravit et licentiavit et commendavit
.... rerum, qui (pervenient) Papien. cum al.... cum ditantes salvum (niam)
qui .. incredibili haberetur

30 1213. dominus Innocentius III. papa cum fratribus suis cardinalibus constituit et ordinavit
concilium, et misit litteras per omne seculum, ut omnes qui debebant interesse concilio,
in tertio anno in mense Novembri parati essent Romae.

1215. Tempore domni Innocentii papae tertii, anno eius 18, mense Novembri, 3. Idus
Novembris dominus papa Innocentius primo ascendit in thalamum, et ibi celebrata oratione
35 et benedictione super conventum, sic exorsus est dicens: *Desiderio desideravi hoc pasca
manducare vobiscum antequam moriar* etc. Interfuerunt huic concilio 412 episcopi, primates
autem et metropolitani 71, exceptis patriarchis. Abbates vero et priores ultra octingenti,
exceptis omnibus nuntiis archiepiscoporum et episcoporum et aliorum praelatorum
absentium, nec non regum et principum. Initiatum et completum est hoc concilium in
40 ecclesia Salvatoris Romae quae Constantiniana vocatur.

1216. 10. Kalendas Iunii tempore domni Innocentii III. papae venit comes Rogerius
de Aquila cum exercitu suo in territorio Ceccano, devastavit segetes Sanctae Mariae Fluminis,
et incendit ei unam molam et duas molas Sancti Clementis; et sic rediendo hospitatus
est in territorio Castri. Alio die coepit reverti Fundum, et dominus Iohannes de Ceccano
45 insecutus est eum, invenit eum in territorio castri Vallisersae, praevaluit super eum;
fugatus est comes, et dominus Iohannes cepit de exercitu suo Robertum de Aquila patrum
comitis cum 70 militibus electis et aliis hominibus; praeda animalium fuit in quantitate
.... bestiis, alia praeda robba fuit infinita, et comes et sic fugiendo usque Fundum
cum reliquis domni Iohannis de Ceccano non detulit secum domni Iohannis de
50 Ceccano in campo re ntes, et exultantes de tanta Perusinam civitatem
.

9. Kalendas Augusti consecratus est. Pridie Kal. Septembris reversus est apud Romam
ad Sanctum Petrum. Pridie Nonas Septembris receptus est in ecclesia Lateranensi cum
tanto gaudio et veneratione, gloria et iucunditate, quod omnes videntes dixerunt, quod
55 nullus de praedecessoribus suis in receptione similis ei fuisset.

p. 301.

3. Kal. Augusti die sabbati castrum Moroli per fortiam domni Iohannis de Ceccano
captum est et combustum. Captus est ibi Oddo Novellus de Columna cum undecim suis
militibus, et soror eius Mabilia cum quadam filia sua ducti sunt in captionem apud Ceccanum.
Peccatis exigentibus de castro Moroli 424 capita tam virorum quam mulierum,
5 tam senum quam parvulorum combusta sunt. Omnes autem reliqui milites et layci redacti
sunt sub potestate et fidelitate domni Iohannis de Ceccano sacramento. Dominus Thomas
de Supino dolens et tristans deleliquit Campaniam comitis Rogerii de Aquila. et dedit
domno Iohanni de Ceccano 1000 libras proveniensium et fecit se fidelem cum sacramento
in sempiternum domno Iohanni de Ceccano, et dedit ei filium suum obsidem ad fidelitatem
10 et veritatem conservandam. Dominus Iohannes de Ceccano primo loco reddidit domno
Thomae uxorem suam cum filia; domnum Odonem de Columna cum suis militibus dedit
in potestate domni Iohannis cardinalis de Columna.

*Honorius episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis abbati et clericis Sanctae Mariae
de Flumine de Ceccano salutem et apostolicam benedictionem. Iustis petentium desideriis
15 dignum est nos facilem praebere consensum et vota, quae a rationis tramite non discordant,
effectu prosequente complere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis precibus grato
concurrentes assensu, ad exemplar felicitis memoriae Innocentii papae praedecessoris nostri
personas vestras et ecclesiam sanctae Mariae de Flumine, in qua divino estis obsequio mancipati,*

20 *cum omnibus bonis tam ecclesiasticis quam mundanis, quae in praesentiarum rationabiliter*
possidetis aut in futurum iustis modis praestante Domino poteritis adipisci, sub beati
Petri et nostra protectione suscipimus. Specialiter autem sancti Stephani et sancti Quirici
ecclesias cum omnibus tenementis et pertinentiis suis, forestam iuxta ecclesiam sancti Stephani,
et de capite pontis de prato, et de tineis molendina, vineas, redditus, decimas, oblationes,
25 *homines, hortos, cannapinas, et possessiones alias ad vestram ecclesiam pertinentes, sicut ea*
omnia iuste ac pacifice possidetis, vobis et per vos eidem ecclesiae auctoritate apostolica
confirmamus, et praesentis scripti patrocinio communitimus. Libertates quoque et immunitates, necnon
et exemptiones secularium exactionum a dilecto filio nobili viro Iohanne de Ceccano tam
pie quam provide vobis et ecclesiae vestrae concessas, sicut in authentico eiusdem nobilis
30 *perspeximus contineri, ratas habemus, et eas perpetuis temporibus illibatas decernimus permanere,*
cuius tenorem de verbo ad verbum praesenti paginae duximus inserendum: „In nomine Domini.
Anno dominicae incarnationis 1196. – insigniri.’’ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostrae protectionis et confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri
et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani 13. Kal. Octobris, pontificatus
35 *nostrum anno primo.*

1217. Mense Aprili quidam comes Francigena, nomine Petrus de Alsurla, a Graecis
vocatus et electus in imperatorem Constantinopolitanum, adplicuit Romam cum uxore et
filiis et alio comitatu. Honorifice a domno papa Honorio et a clero et a cuncto populo Romano
est receptus. 5. Idus praedicti mensis in ecclesia sancti Laurentii foris murum cum
40 magna gloria et decore coronatus est a summo pontifice cum uxore sua; et postea domnus
papa dedit ei conductorem itineris et defensorem domnum Iohannem de Columna presbyterum
cardinalem, tituli Sanctae Praxedis. Incipientes iter, transierunt mare euntes per
imperium Romaniae gaudenter. Maior potestas imperii Romaniae et ditior invitavit praedictum
imperatorem, ut dignaretur ire per terram suam, promittens ei omnes expensas
45 usque in civitatem Constantinopolitanam, callidus insidians et decipiens imperatorem. Tunc
imperator cum domno cardinale ingressi sunt terram praedictae potestatis; quae potestas
et dignitas apud nos dicitur Comminio, nomine Teodorus. Qui postquam recepit imperatorem
et domnum cardinalem, voluit eos occidere. Sed responsum est ei ab amicis et
fidelibus dicentibus: *Si istos occideris, semper habebis guerram ab imperio et a summo pontifice*
50 *et tu et heredes tui; si servaveris eos vivos, non erit qui te debellet.* Posuit eos audacter
in custodiam, et constrictae custodivit eos in ergastulis. Imperatrice nolente declinare a
recto itinere, perrexit salva et gaudens in Constantinopolim, et tanquam domina et imperatrix
recepta dominabatur.

Idus Mayas domnus papa Honorius egressus Romam venit Anagniam. Pridie Nonas

p. 302.

Iulii dedicata est ecclesia sancti Petri de Villa Magna per manus summi pontificis domni
Honorii. 14. Kalendas Augusti domnus papa venit Ferentinum. 8. Idus Septembris domnus
papa Honorius ivit Aletrum. 17. Kalendas Octobris dedicata est ecclesia Casaemarii honorifice
per manus domni papae Honorii, ubi fuit ipse cum omnibus cardinalibus notariis
5 et cum tota curia sua. Interfuerunt huic dedicationi duo archiepiscopi Yspanenses, 11 episcopi.
Per gratiam Iesu Christi tanta fuit ibi abundantia ciborum in pane et vino, in piscibus,
in caseo et in ovis, quod omnes sine murmuratione plenarie receperunt cibaria in
sero et in mane. Plus quam mille equi inventi sunt ad annonam; tot et tanti equitantes
adhaeserunt domno Iohanni de Ceccano, quod in castris eius ultra 400 equi adnumerati
10 sunt.
6. Nonas Octobris domnus papa reversus est Romam.

Hoc anno tanta multitudo christianorum coadunata est in Hierosolymitanis partibus in campo super Acre, quod volentes numerare, numerati sunt ultra viginti milia equitantes alia turba non poterat prae multitudine numerari: per bonam estimationem dictum fuit, quod plus quam 200 milia peditum erant. Peccatis exigentibus in hoc populo christiano tanta inopia panis advenit, quod unus parvus panis vendebatur 12 denariis. De communi igitur consilio domni patriarchae et aliorum qui praeerant populo, praeceptum est omnibus pauperibus, ut redirent ad propria. Solum in mense Settembrio tot et tanti fuerunt, quod naves eos reducentes fuerunt 66. Per bonam aestimationem communiter dicebatur ab omnibus quod corpora mortuorum cruce signatorum in eundo et redeundo supra centum milia fuere inventa; ab aliis permanentibus in illa sancta terra non tantum honoris vel auctoritatis factum est quod valeret obolum.

In nomine Domini. Amen. Infrascriptae sunt constitutiones ac antiquae et approbatae consuetudines, a tempore cuius in contrarium memoria non existit, habitae et ordinatae inter maiorem ecclesiam Ferentinam et reverendam ecclesiam sanctae Mariae in Flumine de Ceccano. In primis, quod ipsa ecclesia sanctae Mariae seu abbas et capitulum eiusdem ecclesiae pro parte et nomine ipsius tenentur tempore visitationis faciendae, prout consuetum est, per reverendum in Christo patrem et dominum, domnum episcopum Ferentinum praesentem vel qui pro tempore fuerit, eundem domnum episcopum cum competenti familia, si sibi placuerit, in eadem ecclesia et eius domibus, praefatae ecclesiae sumptibus et expensis, secundum quod facultates supradictae ecclesiae patiuntur, in comestibilia et potabilia recolligere, et sibi humiliter et devote nihilominus ministrare.

Item est, dum eidem domno episcopo cum praedicta sua competenti familia placuerit, in praelibata ecclesia et eius praedictis domibus laudabiliter commorari. Item comestibilia et potabilia sibi exeniata vel praesentata intrare debent ad usum communem domni episcopi memorati eiusque familiae supradictae, nec non abbatis et capituli praedictorum in cellarium ecclesiae supradictae.

Item quod praetitulata ecclesia debet sua libertate et immunitate gaudere, nec ad aliquid aliud astringi nisi ad quartam partem duntaxat decimae et commutationem; aliis vero franchitiis libertatibus et immunitatibus suis successuris perdurare debet secundum tenorem et formam papalium privilegiorum.

FINIS CHRONICON FOSSAE NOVAE.